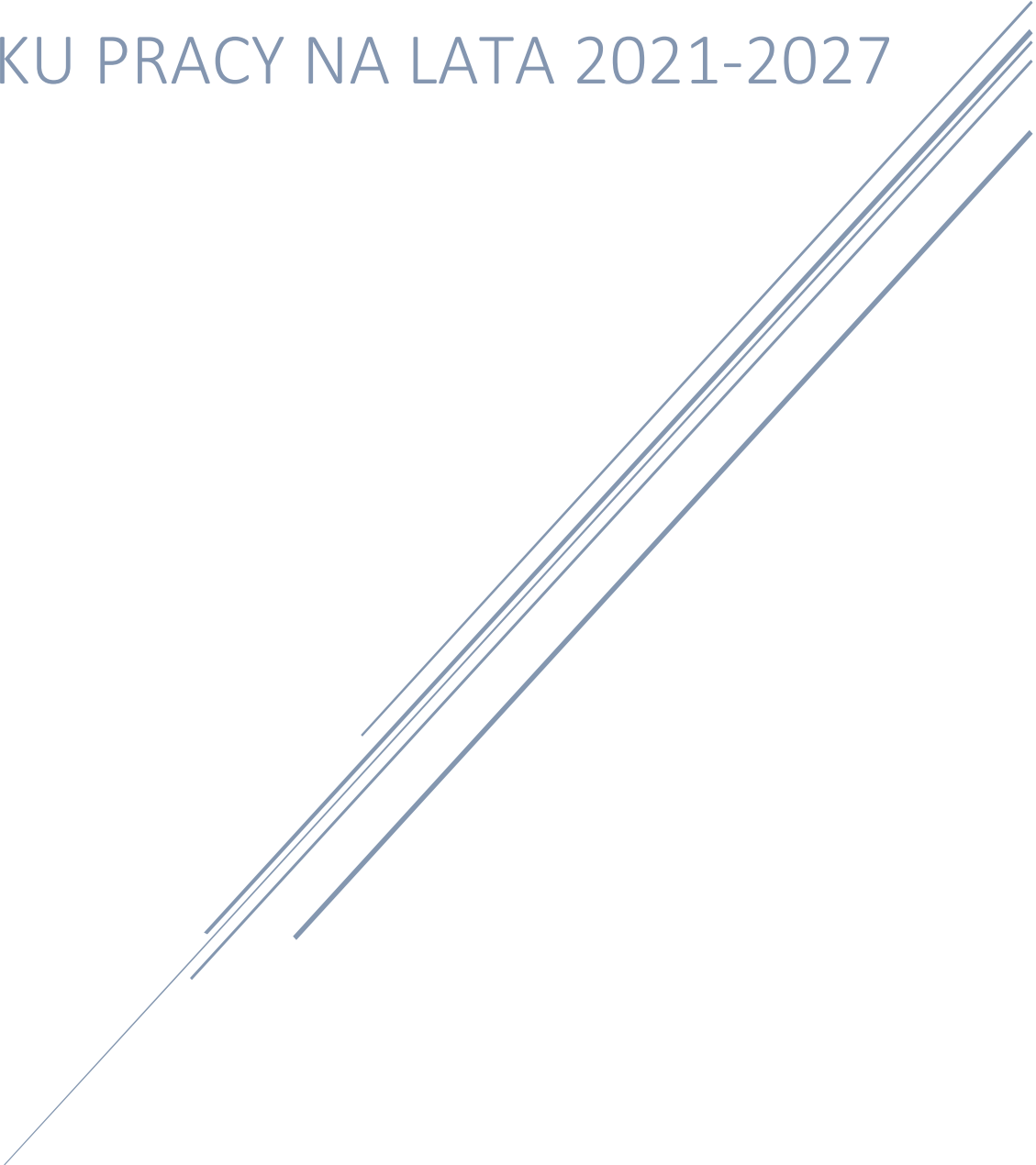

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
POWIATU TARNOBRZESKIEGO
I PROGRAM ZATRUDNIENIA ORAZ
AKTYWIZACJI TARNOBRZESKIEGO
RYNKU PRACY NA LATA 2021-2027

Tarnobrzeg, 2021

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie.	3
2.1. Uwarunkowania demograficzne w powiecie.	3
2.2. Pomoc społeczna w powiecie	23
2.2.1. Główne problemy i potencjały powiatu w zakresie pomocy społecznej	29
2.3. Rynek pracy i aktywizacja zawodowa	43
2.3.1. Charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu	43
2.3.2. Aktywizacja zawodowa realizowana przez Urząd Pracy.	67
3. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych	74
4. Analiza SWOT	76
5. Priorytety, cele strategiczne, kierunki działań	80
6. Wskaźniki realizacji celów strategicznych i kierunków działań	84
7. System wdrażania i monitoringu oraz źródła finansowania	92
8. Partnerzy realizacji Strategii	93
9. Wykaz źródeł	94

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Program zatrudnienia i aktywizacji tarnobrzeskigo rynku pracy na lata 2021-2027 tworzą jeden dokument, który jest integralną częścią Strategii Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskigo na lata 2021-2027. Polityka społeczna traktowana jest jako zespół długofalowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokajania potrzeb mieszkańców Powiatu Tarnobrzeskigo. Równie ważne w polityce społecznej są działania podejmowane z zakresu aktywizacji rynku pracy i wsparcia zatrudnienia.

Opracowanie Strategii składa się z dwóch zasadniczych części: diagnozy sytuacji społecznej w powiecie tarnobrzeskim oraz części strategicznej, czyli kierunku działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne powiatu tarnobrzeskigo w celu zwiększenia efektywności pracy i poprawy jakości życia mieszkańców, zarówno w sferze polityki społecznej jak i tarnobrzeskigo rynku pracy.

Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie tarnobrzeskim zawiera aktualne dane pozyskane m.in. z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, opracowań pochodzących z jednostek organizacyjnych powiatu tarnobrzeskigo oraz innych strategicznych dokumentów.

Opracowanie dokumentu strategicznego składa się również z analizy badania ankietowego wśród mieszkańców powiatu tarnobrzeskigo. Na potrzeby niniejszej Strategii przeprowadzone zostały dwa oddzielne badania ankietowe metodą CAWI. Badania ankietowe dotyczyły tarnobrzeskigo rynku pracy oraz problemów społecznych w powiecie tarnobrzeskim. Na podstawie opracowanego raportu z wyników badań oraz analizy sytuacji społecznej i rynku pracy opracowana została Analiza SWOT. W dalszej kolejności pozwoliła ona na wypracowanie proponowanych kierunków działań dla jednostek organizacyjnych z zakresu polityki społecznej oraz aktywizacji tarnobrzeskigo rynku pracy.

Ostatnia część Strategii określa sposób jej zarządzania tj. wprowadzenie systemu wdrażania oraz zadania jednostek organizacyjnych i instytucji odpowiedzialnych za wykonanie jej postanowień. Proponowany system wdrażania i monitorowania Strategii jest spójny ze Strategią Rozwoju Powiatu Tarnobrzeskigo na lata 2021-2027.

2. Diagnoza sytuacji społecznej w powiecie.

2.1. Uwarunkowania demograficzne w powiecie.

a. Mieszkalnictwo socjalne i komunalne

Poniższa tabela prezentuje aktualnie dostępne dane na temat rozkładu zasobów mieszkaniowych na terenie powiatu tarnobrzeskiego w latach 2015-2018. Z przeprowadzonej analizy wynika, że liczba mieszkań komunalnych, socjalnych, spółdzielczych, a także zakładowych uległa zmniejszeniu. Wzrost odnotowano w mieszkaniach należących do osób fizycznych, do wspólnot mieszkaniowych, a także osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych.

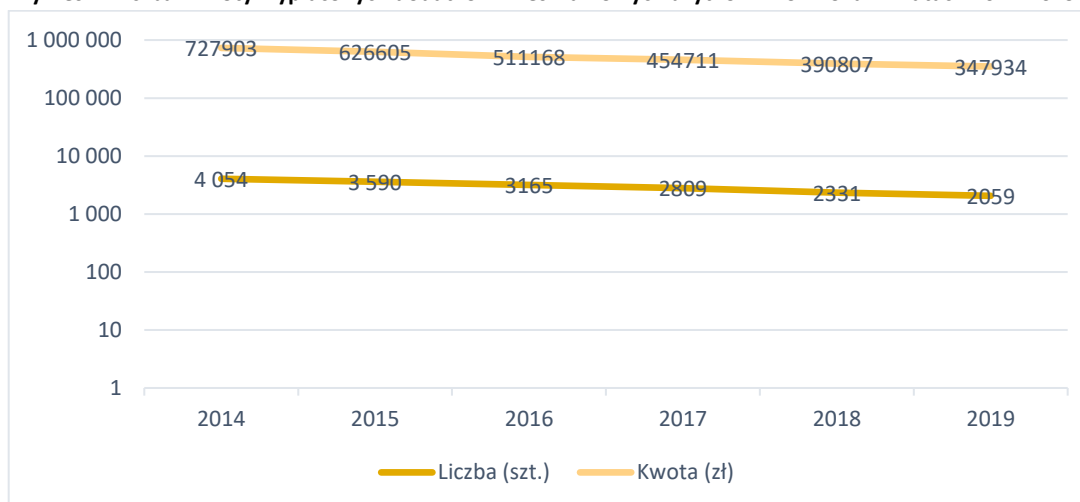
Tabela.1. Zasoby mieszkaniowe w powiecie tarnobrzeskim w latach 2015-2018

Rodzaj mieszkania	2015	2016	2017	2018
Komunalne	612	591	-	515
Socjalne	58	59	56	50
Spółdzielcze	1 767	1 761	-	1 735
Zakładu pracy	22	19	-	16
Osób fizycznych	13 334	13 449	-	13 770
Skarbu Państwa	15	14	-	14
Należących do wspólnot mieszkaniowych	1 675	1 736	-	1870
należących do osób fizycznych we wspólnotach mieszkaniowych	1 142	1 306	-	1 525

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zmiany zaobserwować można również w ilości wypłacanych dodatków mieszkaniowych oraz w kwotach świadczeń. Od roku 2014 wyraźnie utrzymuje się tendencja spadkowa. Liczba świadczeń wypłaconych w roku 2014 wynosiła 4 054, a łączna kwota 727 903zł, natomiast w roku 2019 liczba ta spadła do 2 059 świadczeń o łącznej kwocie 347 934zł.

Wykres.1. Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych użytkownikom lokali w latach 2014-2019

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

b. Oświata i nauka

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego od 2015 roku uległa zwiększeniu liczba żłobków(1), obecnie istnieją dwie placówki żłobkowe zlokalizowane na terenie Gminy Nowa Dęba oraz w Gminie Gorzyce. Żłobek w Gminie Gorzyce jest stosunkowo młody, jego otwarcie nastąpiło w 2020 roku. Do roku 2019 w Gminie Nowa Dęba istniały dwie placówki żłobkowe, w tym jedna niepubliczna, która od 2019 pozostaje zamknięta.

Tabela. 2. Żłobki i oddziały żłobkowe w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Żłobki	1	2	2	2	2	2	2
Oddziały żłobkowe	0	0	0	0	0	0	0
Kluby dziecięce	0	0	0	0	0	0	0
Miejsca ogółem	48	63	73	68	73	73	68
Dzieci ogółem	62	77	87	89	95	100	97

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia stan placówek wychowania przedszkolnego w latach 2014-2019 w poszczególnych gminach i miastach powiatu tarnobrzeskiego. Są to najbardziej aktualne dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego. Najwięcej przedszkoli i oddziałów przedszkolnych znajduje się w mieście Nowa Dęba, najmniej natomiast w mieście Baranów Sandomierski. W roku 2019 w Nowej Dębie funkcjonowały 4 przedszkola i 20

oddziałów przedszkolnych, do których uczęszczało łącznie 402 dzieci, w roku 2018 było 430 dostępnych miejsc - brak dostępnych danych na temat miejsc w roku 2019. W Baranowie Sandomierskim natomiast w tym samym roku dostępne były 2 przedszkola i 3 oddziały przedszkolne, do których uczęszczało 63 dzieci, a w 2018 roku było dostępnych 95 miejsc – brak danych na temat miejsc w 2019 roku. Kolejne miejsca pod względem ilości przedszkoli i oddziałów przedszkolnych: Gmina Baranów Sandomierski – obszar wiejski, Gminie Grębów, Gminie Gorzyce i Gminie Nowa Dęba –obszar wiejski.

Tabela.3. Wychowanie przedszkolne w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2019.

Baranów Sandomierski – obszar miejski						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Przedszkola	2	2	2	2	2	2
Oddziały przedszkolne	4	4	3	3	3	3
Miejsca	95	95	95	95	95	-
Dzieci w przedszkolach	73	67	71	70	66	63
Baranów Sandomierski – obszar wiejski						
Przedszkola	4	4	4	4	4	4
Oddziały przedszkolne	11	10	11	11	12	13
Miejsca	269	235	270	258	295	-
Dzieci w przedszkolach	235	192	237	222	243	258
Gorzyce						
Przedszkola	3	2	2	2	2	2
Oddziały przedszkolne	8	7	7	8	9	9
Miejsca	170	175	175	200	200	-
Dzieci w przedszkolach	170	167	195	197	218	202
Grębów						
Przedszkola	3	3	3	3	3	3
Oddziały przedszkolne	11	12	13	11	12	12
Miejsca	250	250	250	252	275	-
Dzieci w przedszkolach	236	261	299	251	257	267
Nowa Dęba – obszar wiejski						
Przedszkola	4	4	4	4	4	4
Oddziały przedszkolne	16	16	18	18	19	20
Miejsca	340	390	405	430	430	-
Dzieci w przedszkolach	351	346	403	286	417	402

Nowa Dęba – obszar wiejski						
Przedszkola	-	-	-	-	-	-
Oddziały przedszkolne	12	12	10	10	8	7
Miejsca	118	132	115	122	110	-
Dzieci w przedszkolach	155	131	129	118	110	98

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2014-2019 liczba szkół podstawowych na terenie powiatu tarnobrzeskiego utrzymywała się na niemalże tym samym poziomie. Do roku 2016 funkcjonowało na tym obszarze 30 placówek, a od 2017 liczba ta spadła do 27. Najwięcej szkół podstawowych i oddziałów w szkołach znajduje się w Gminie Grębów – 8 szkół i 66 oddziałów, stan na dzień 31.12.2019r(GUS). Najmniej odnotowano w mieście Baranów Sandomierski - 1 szkoła i 11 oddziałów, stan na dzień 31.12.2019r(GUS). Największa liczba uczniów uczęszcza do szkół podstawowych w Gminie Gorzyce - 949 uczniów, stan na dzień 31.12.2019r(GUS), a najmniej w mieście Baranów Sandomierski -184 uczniów, stan na dzień 31.12.2019r(GUS).

Tabela.4. Szkoły podstawowe w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2019.

Baranów Sandomierski – obszar miejski						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba szkół	1	1	1	1	1	1
Oddziały w szkołach	7	9	8	9	10	11
Uczniowie	153	156	134	159	182	184
Absolwenci	31	24	24	-	-	20
Baranów Sandomierski –obszar wiejski						
Liczba szkół	6	6	6	5	5	5
Oddziały w szkołach	35	33	31	31	36	41
Uczniowie	491	500	440	521	583	583
Absolwenci	93	97	80	-	-	66
Gorzyce						
Liczba szkół	6	6	6	6	6	6
Oddział w szkołach	47	49	47	54	61	60
Uczniowie	816	854	785	871	986	949
Absolwenci	142	131	123	-	-	142
Grębów						
Liczba szkół	9	9	9	8	8	8
Oddziały w szkołach	44	43	40	49	59	66
Uczniowie	622	634	563	666	765	750
Absolwenci	115	105	93	-	-	109
Nowa Dęba – obszar miejski						
Liczba szkół	2	2	2	2	2	2
Oddziały w szkołach	26	29	28	33	36	36
Uczniowie	538	590	549	655	752	759
Absolwenci	88	67	78	-	-	92
Nowa Dęba – obszar wiejski						
Liczba szkół	6	6	6	5	5	5
Oddziały w szkołach	30	29	25	27	31	28
Uczniowie	365	351	311	345	391	357

Absolwenci	55	57	53	-	-	62
-------------------	----	----	----	---	---	----

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego jak i całej Polski gimnazja zostały zlikwidowane z powodu reformy systemu oświaty z 2017 roku. Ostatnim dniem działalności gimnazjów był 31 sierpnia 2019 - rok szkolny 2018/2019. W latach 2017-2019 gimnazja pełniły rolę „oddziałów gimnazjalnych”. Reforma zakładała powrót ośmioletniego nauczania podstawowego, czteroletniej nauki w liceach ogólnokształcących i pięcioletniego w technikach oraz likwidację egzaminu szóstoklasisty. Poniższa tabela prezentuje jak od 2014 do 2018 roku zmieniała się liczba szkół oraz uczniów w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego.

Tabela.5. Gimnazja w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2019.

Baranów Sandomierski – obszar miejski						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba szkół	1	1	1	1	1	-
Liczba oddziałów	5	4	4	2	1	-
Uczniowie	91	79	72	43	23	-
Baranów Sandomierski – obszar wiejski						
Liczba szkół	3	3	3	3	2	-
Liczba oddziałów	14	14	13	8	4	-
Uczniowie	277	274	261	170	77	-
Gorzyce						
Liczba szkół	3	3	3	0	0	-
Liczba oddziałów	18	18	17	11	5	-
Uczniowie	397	384	349	220	109	-
Grębów						
Liczba Szkół	2	2	2	2	2	-
Liczba oddziałów	14	14	13	8	4	-
Uczniowie	319	321	285	179	85	-
Nowa Dęba – obszar miejski						
Liczba szkół	2	2	2	0	0	-
Liczba oddziałów	17	15	13	8	4	-
Uczniowie	349	299	267	166	90	-
Nowa Dęba – obszar wiejski						
Liczba szkół	2	2	2	0	0	-
Liczba oddziałów	6	6	6	4	2	-
Uczniowie	104	98	79	48	18	-

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego istnieją różne szkoły ponadpodstawowe. Od 2017 roku działają na tym obszarze dwie szkoły branżowe I stopnia liczące 116 uczniów - stan na rok 2019 (GUS 2019). Od 2015 roku funkcjonują na tym terenie 2 licea ogólnokształcące dla dorosłych – w 2014 roku istniało 1. Według danych GUS z dnia 31.12.2019 roku liczba uczniów w 2019 roku w tych szkołach wynosiła 86 osób. W powiecie tarnobrzeskim są 2 licea ogólnokształcące dla młodzieży liczące 124 uczniów – stan na dzień 31.12.2019r (GUS 2019) oraz 2 szkoły średnie zawodowe – 654 uczniów (GUS 2019). Na omawianym obszarze znajduje się 1 szkoła specjalna

przysposabiająca do pracy, do której w roku 2019 uczęszczało 19 osób (GUS 2019). W 2018 roku istniały 2 oddziały zasadniczej szkoły zawodowej, do której uczęszczało 18 uczniów. Brak danych na temat 2019 roku (GUS 2019).

Tabela.6. Szkoły ponadgimnazjalne w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2019.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Branżowe szkoły I stopnia						
Liczba szkół	-	-	-	2	2	2
Oddziały	-	-	-	2	2	2
Uczniowie	-	-	-	32	64	116
Absolwenci	-	-	-	-	-	-
Licea ogólnokształcące dla dorosłych						
Liczba szkół	1	2	2	2	2	2
Oddziały	3	4	6	5	4	3
Uczniowie	82	126	155	96	115	86
Absolwenci	0	29	24	37	52	39
Licea ogólnokształcące dla młodzieży						
Liczba szkół	3	2	2	2	2	2
Oddziały	13	10	8	6	5	7
Uczniowie	318	251	199	131	90	124
Absolwenci	146	120	90	99	50	49
Szkoły ogólnokształcące razem						
Liczba szkół	4	4	4	4	4	4
Oddziały	16	14	14	11	9	10
Uczniowie	400	377	354	227	205	210
Absolwenci	146	149	114	136	102	88
Szkoły średnie zawodowe						
Liczba szkół	4	3	3	2	2	2
Oddziały	16	15	17	19	22	27
Uczniowie	377	397	451	509	546	654
Absolwenci	112	97	90	81	90	116
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy						
Liczba szkół	1	1	1	1	1	1
Oddziały	1	1	1	1	1	1
Uczniowie	9	9	12	14	14	19
Absolwenci	3	0	2	2	2	1
Zasadnicze szkoły zawodowe						
Liczba szkół	1	1	1	0	0	-
Oddziały	4	4	3	2	2	-
Uczniowie	51	46	43	28	18	-
Absolwenci	0	15	11	10	8	11
Szkoły ponadgimnazjalne razem						
Liczba szkół	12	11	11	10	10	10
Oddziały	42	40	42	42	44	52
Uczniowie	991	991	1012	929	918	1032
Absolwenci	322	318	262	273	258	259

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

c. Kultura

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego znajduje się 17 centrów kultury (GUS 2020), najwięcej zlokalizowanych jest na terenie Gminy Grębów. Poniższa tabela przedstawia dane z zakresu ilości centrów kultury, imprez, uczestników imprez, grup artystycznych, kół/klubów/sekcji w roku 2020 w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego.

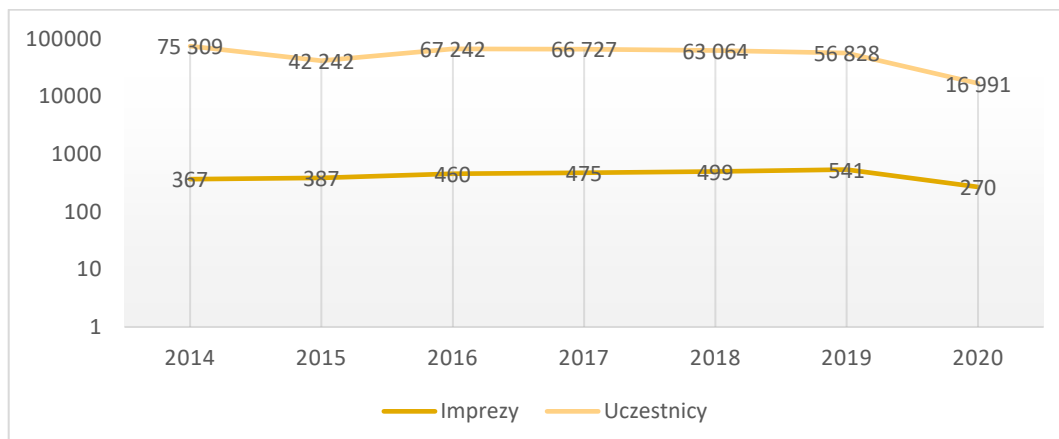
Tabela.7. Centra kultury, imprezy, uczestnicy imprez, grupy artystyczne, koła/kluby/sekcje w 2020 roku w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego.

	Centra kulturalne	Imprezy	Uczestnicy imprez	Grupy artystyczne	Koła/kluby/sekcje
Baranów Sandomierski – obszar miejski	1	109	5 830	14	5
Baranów Sandomierski – obszar wiejski	0	0	0	0	0
Gorzyce	3	108	5 141	14	4
Grębów	8	10	160	0	0
Nowa Dęba – obszar miejski	1	237	5 201	5	3
Nowa Dęba – obszar wiejski	4	43	659	9	3
Powiat tarnobrzeski	17	270	16 991	42	15

Źródło. Bank Danych Lokalnych GUS

Poniższy wykres prezentuje liczbę imprez i uczestników w latach 2014-2020 w powiecie tarnobrzeskim. W roku 2020 odnotowany został ogromny spadek w liczbie uczestników imprez oraz mniejszą ilość organizowanych wydarzeń z powodu trwającego od marca 2020 roku stanu epidemicznego.

Wykres.2. Liczba imprez i uczestników w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Centra kulturalne i biblioteki w powiecie tarnobrzeskim:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Baranowie Sandomierskim,
- Środowiskowy Dom Kultury w Skopaniu,
- Biblioteka publiczna w Baranowie Sandomierskim,
- Gminny Ośrodek Kultury w Gorzycach,
- Środowiskowy Dom Kultury w Gorzycach,
- Dom Kultury w Wrzawach,
- Dom Kultury w Sokolnikach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Gorzycach,
- Gminne Centrum Kultury w Grębowie,
- Biblioteka publiczna w Grębowie,
- Samorządowy Ośrodek Kultury w Nowej Dębie,
- Biblioteka publiczna w Nowej Dębie,
- Centrum Kultury w Chmielowie,
- Centrum Kultury Lasowiackiej w Cyganach,
- Dom Ludowy w Rozalinie,
- Dom Ludowy w Tarnowskiej Woli,
- Oddział biblioteki w Chmielowie,
- Oddział biblioteki w Cyganach,
- Oddział Biblioteki w Rozalinie,
- Kino Metalowiec w Nowej Dębie.

Tabela.8. Działalność bibliotek w poszczególnych gminach na terenie powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Baranów Sandomierski – obszar miejski							
Biblioteki i filie	1	1	1	1	1	1	1
Pracownicy bibliotek	2	2	2	2	2	2	2
Księgozbiór	23 108	22 668	23 152	22 157	19 561	19 765	19 810
Czytelnicy	444	423	436	399	322	395	348
Wypożyczenia	11 785	10 192	9 499	8 284	6 556	8 968	6 362
Baranów Sandomierski –obszar wiejski							
Biblioteki i filie	3	3	3	3	3	3	3
Pracownicy bibliotek	3	3	3	3	3	3	3
Księgozbiór	28 206	28 500	28 967	29 017	28 956	28 477	27 865
Czytelnicy	774	743	692	687	673	652	527
Wypożyczenia	14 515	14 920	14 553	13 073	13 024	12 038	4 801
Gorzyce							
Biblioteki i filie	4	4	4	4	4	4	4
Pracownicy bibliotek	7	7	8	7	7	7	7
Księgozbiór	47 137	47 412	48 210	48 386	48 834	49 285	50 265
Czytelnicy	1 813	1 760	1 776	1 778	1 658	1 577	1 275
Wypożyczenia	34 793	30 490	34 163	33 219	30 623	30 526	29 831
Grębów							
Biblioteki i filie	5	5	5	5	5	5	5
Pracownicy bibliotek	6	6	6	6	6	6	6
Księgozbiór	45 060	45 116	45 404	43 670	43 655	41 396	36 156
Czytelnicy	1 421	1 358	1 344	1 314	1 282	1 232	782
Wypożyczenia	23 301	21 899	21 720	21 317	20 215	18 221	9 189
Nowa Dęba – obszar miejski							
Biblioteki i filie	2	2	2	2	2	2	2
Pracownicy bibliotek	4	4	4	4	4	4	4
Księgozbiór	36 996	32 470	33 051	33 309	33 945	34 816	35 227
Czytelnicy	1 417	1 277	985	1 048	1 139	900	874
Wypożyczenia	23 350	34 383	20 202	18 393	16 604	14 618	12 745
Nowa Dęba – obszar wiejski							
Biblioteki i filie	2	2	2	2	2	2	2
Pracownicy bibliotek	2	2	2	2	2	2	2
Księgozbiór	20 437	20 620	21 093	21 489	16 994	16 858	17 072
Czytelnicy	374	368	368	325	313	321	203
Wypożyczenia	7 359	7 103	5 496	5 834	5 519	5 555	3 907
Powiat tarnobrzeski							

Biblioteki i filie	17	17	17	17	17	17	17
Pracownicy bibliotek	24	24	25	24	24	24	24
Księgozbiór	200 944	196 786	199 877	198 028	191 945	190 597	186 395
Czytelnicy	6 243	5 929	5 601	5 551	5 387	5 077	4 009
Wypożyczenia	115 103	119 088	105 633	100 120	92 541	89 926	66 835

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

d. Ochrona zdrowia

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego w roku 2020 funkcjonowało 14 aptek i 3 punkty apteczne oraz 27 przychodni. Łączna liczba porad ambulatoryjnych udzielonych w roku 2020 wyniosła 254 705, natomiast porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej 195 929.

Tabela.9. Opieka zdrowotna w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Apteki	13	14	15	16	15	15	14
Punkty apteczne	7	8	8	8	6	5	3
Porady lekarskie – ambulatoryjne	254 308	263 700	270 299	266 702	274 147	276 155	254 705
Porady lekarskie – POZ	184 064	189 553	194 447	192 024	198 860	199 003	195 929
Przychodnie ogółem	25	26	26	26	26	26	27

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykaz niektórych świadczeniodawców z terenu Powiatu Tarnobrzeskiego w 2020 roku.

- Przychodnia Rejonowa w Baranowie Sandomierskim
- Ośrodek Zdrowia w Woli Baranowskiej
- Ośrodek Zdrowia w Ślęzakach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skopaniu
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Gorzycach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DOM-MED w Gorzycach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Trześni
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Wrzawach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Adam i Ewa” w Sokolnikach
- Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Grębowie
- GSPZOZ Filia w Stalach

- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Anna Kosiorowska – poradnia POZ Nowa Dęba
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej A&Ł Urbaczka Nowa Dęba
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej NOVA-MED. T. i M. Struk Nowa Dęba
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MOLMEDIC w Chmielowie – Mieczysław Moliszewski
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PROF-MED Ewa Białek Nowa Dęba
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum” Beata Tebin-Tomczyk Nowa Dęba
- Gabinet stomatologiczny w Nowej Dębie
- Gabinet Laryngologiczny w Nowej Dębie
- Gabinet Okulistyczny w Nowe Dębie
- Gabinet Fizjoterapii w Nowej Dębie
- Fizjoterapia Domowa

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie

Zakres, charakter działalności SPZ ZOZ

Celem działalności SPZ ZOZ jest udzielanie świadczeń zdrowotnych, służących zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu zdrowia, szerzenie oświaty zdrowotnej, promocji zdrowia oraz podejmowanie innych czynności medycznych wynikających z procesu leczenia.

SPZ ZOZ w zakresie działalności leczniczej udziela świadczeń zdrowotnych, a w szczególności:

- kompleksowych całodobowych stacjonarnych świadczeń zdrowotnych udzielanych przez Szpital Powiatowy w Nowej Dębie, obejmujących diagnozowanie, leczenie i pielęgnację chorych. Szpital udziela także ambulatoryjnych świadczeń w zakresie badań diagnostycznych i medycznej diagnostyki laboratoryjnej.
- całodobowych świadczeń zdrowotnych udzielanych w Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym,
- ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych udzielanych przez Zespół Poradni Specjalistycznych w siedzibach poradni, a także w miejscu przebywania osoby potrzebującej opieki medycznej,

a obejmujących świadczenia specjalistycznej i podstawowej opieki zdrowotnej oraz świadczeń

z zakresu rehabilitacji leczniczej,

- świadczeń zdrowotnych w zakresie pomocy doraźnej w razie wypadku, urazu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia z zagrożeniem życia udzielanych przez Izbę Przyjęć,
- ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych, które obejmują swym zakresem badania diagnostyczne wykonywane w celu rozpoznania stanu zdrowia i ustalenia dalszego postępowania leczniczego, realizowane w Pracowniach Diagnostycznych i Dziale Diagnostyki Obrazowej.

SPZ ZOZ w zakresie działalności leczniczej stacjonarnej i ambulatoryjnej:

- wykonuje badania pacjentów i udziela porad lekarskich,
- diagnozuje, leczy, pielęgnuje i rehabilituje pacjentów,
- prowadzi leczenie uzależnień,
- wykonuje psychiatryczną opiekę zdrowotną i terapię psychologiczną
- udziela świadczeń opiekuńczych z zakresu opieki długoterminowej,
- sprawuje opiekę nad kobietą ciężarną, jej płodem, porodem, połogiem oraz noworodkiem,
- udziela całodobowych świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, w tym prowadzi wizyty domowe,
- orzeka i opiniuje o stanie zdrowia,
- realizuje zadania w zakresie promocji zdrowia,
- uczestniczy w przygotowaniu osób do wykonywania i kształceniu osób wykonujących zawód medyczny na zasadach odrębnych regulujących kształcenie tych osób,
- zapobiega powstawaniu chorób i urazów poprzez działania profilaktyczne,
- prowadzi transport sanitarny,
- wykonuje zadania w ramach powszechnego obowiązku obrony na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Struktura Organizacyjna

W Szpitalu Powiatowym działają następujące oddziały szpitalne:

Tabela.10. Działalność SPZZOZ w Nowej Dębie w roku 2020.

Lp	Nazwa Oddziału	Liczba łóżek	Liczba leczonych w 2020 r.	Liczba osobodni w 2020 r.	Średni okres pobytu w 2020 r.	Wskaźnik obłożenia łóżek w %
1	Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Chorób Płuc	50	951	7119	7,49	38,90
2	Rehabilitacyjny	22	213	4434	20,82	55,07
3	Pediatryczny	17	392	1637	4,18	26,31
4	Ginekologiczno - Położniczy	26	912	2554	2,80	26,84
5	Chirurgii Ogólnej	25	1317	3804	2,89	41,57
6	Centrum Zdrowia Psychicznego Psychiatryczny	73	851	17693	20,79	66,22
7	Anestezjologii i Intensywnej Terapii	7	53	711	13,42	27,75
8	Zakład Opiekuńczo - Leczniczy	35	47	12224	260,09	95,43
9	Neonatologiczny	11	303	902	2,98	22,40
	Ogółem	266	5039	51078	10,14	52,47
10	Dzienny Psychiatryczny	20 miejsc	71	2265	31,90	44,41

Źródło. Opracowanie Samodzielny publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie.

Dane za rok 2020, ujęte w tabeli wyżej, nie oddają w pełni prawidłowego obrazu działalności SPZZOZ w Nowej Dębie ze względu na skutki, jakie niosła za sobą pandemia Covid-19, między innymi czasowe przerwy w przyjęciach pacjentów.

Działania, które zostały podjęte dodatkowo przez SPZZOZ w Nowej Dębie w związku z wystąpieniem pandemii to między innymi szczepienia oraz testy w kierunku COVID-19.

Od dnia 4 stycznia 2021 roku rozpoczęto szczepienia przeciwko COVID-19 w SPZZOZ Nowa Dęba, szpital został szpitalem węzłowym z uprawnieniami szczepienia populacji jako jedyny w gminie.

W dniu 7.06.2021r. rozpoczął działalność kolejny Populacyjny Punkt Szczepień zlokalizowany przy ul. T. Kościuszki 1c, powstał on z inicjatywy Starostwa Powiatowego w Tarnobrzegu oraz SPZZOZ Nowa Dęba. W ramach współpracy przeprowadzono również akcję „weekendowe szczepienie” w Starostwie Powiatowym (zaszczepiono 224 osoby), jednodawkową szczepionką firmy Johnson&Johnson. Do końca czerwca przeprowadzono 6.500 szczepień.

Od września 2020 roku nieprzerwanie do dnia dzisiejszego działa punkt pobrań materiału genetycznego w kierunku badań COVID-19 (Drive-Thru), testy na podstawie skierowania – wykonywane są od poniedziałku do piątku przy ulicy Kościuszki 1C w Nowej Dębie.

Wykonywane są również Testy genetyczne PCR i Antygen komercyjnie¹.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowej Dębie

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowej Dębie świadcząca bezpłatne usługi dla dzieci, młodzieży, rodzin oraz instytucji oświatowych z terenu tarnobrzeskiego jest placówką oświatową. Obejmuje ona w swoim zakresie działań 61 placówek oświatowych i 1 Dom Dziecka z terenu powiatu tarnobrzeskiego.

Działalność poradni zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych* polega w szczególności na:

- diagnozowaniu dzieci i młodzieży - prowadzenie diagnozy w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśniania mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazanie sposobu rozwiązania tego problemu
- udzielaniu nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych lub specjalistom, pomocy w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, w tym w rozpoznawaniu ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I-III szkoły podstawowej; planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego; rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- współpracy z przedszkolami, szkołami i placówkami w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola, szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych oraz indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;

¹ Opracowanie Samodzielny publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowej Dębie

- współpracy, na pisemny wniosek dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki lub rodzica dziecka niepełnosprawnego albo pełnoletniego ucznia niepełnosprawnego, w określeniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno - komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka niepełnosprawnego albo pełnoletniego ucznia niepełnosprawnego;
- udzielaniu nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych lub specjalistom, pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych;
- podejmowaniu działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;
- prowadzeniu edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli;
- udzielaniu, we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli i bibliotekami pedagogicznymi, wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych i specjalistom.

Poradnia realizuje zadania w szczególności przez:

- diagnozowanie;
- opiniowanie
- działalność terapeutyczną,
- prowadzenie grup wsparcia,
- prowadzenie mediacji;
- interwencję kryzysową;
- działalność profilaktyczną;
- poradnictwo;
- konsultacje;
- działalność informacyjno – szkoleniową
- prowadzenie sieci współpracy i samodoskonalenia dla nauczycieli.

Pracownicy obejmują pomocą dzieci i młodzież z:

- problemami w nauce szkolnej,
- zaburzeniami emocjonalnymi manifestującymi się min.: zachowaniami agresywnymi, nieradzeniem sobie z negatywnymi emocjami, zaburzeniami odżywiania (anoreksją oraz bulimią), problemami adaptacyjnymi, nadpobudliwością psychoruchową,
- zaburzeniami rozwoju psychofizycznego lub depresji tj. nieharmonijny rozwój, problemy specyficzne dla wieku dojrzewania,

- zaburzeniami o różnym podłożu objawiającymi się trudnościami wychowawczymi, uzależnieniami (alkohol, narkotyki, nikotyna, komputer), zmianami w osobowości, zaburzeniami i wadami mowy, trudnościami w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych z rówieśnikami, nauczycielami i rodzicami,
- trudnościami wynikającymi z przyczyn organicznych (zaburzenia funkcjonowania zmysłów, niepełnosprawność intelektualna, nieprawidłowości w rozwoju układu nerwowego) lub autyzmem.

Praca z dziećmi i młodzieżą uwzględnia stopień narażenia na dysfunkcje i wynikające z nich szkody. W populacji dzieci i młodzieży szkolnej najliczniejsza jest grupa niskiego ryzyka, zwłaszcza w szkołach gimnazjalnych. Po wejściu w wiek dorastania niektórzy podejmują zachowanie ryzykowne stanowiąc grupę podwyższonego ryzyka.

Całość oddziaływań profilaktycznych ujęta jest w sposób integralny (obejmuje wszystkie sfery rozwoju i koncentruje się na promowaniu haseł „Poczekaj do dorosłości”, „Masz na to czas” oraz „Wycofaj się, póki możesz”. Zajęcia, które prowadzone przez pracowników prowadzone są z wykorzystaniem różnorodnych metod aktywizujących, gier i zabaw dydaktycznych. Celem zajęć jest budowanie przekonań i systemu wartości młodych ludzi oraz kształtowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu, papierosów i narkotyków, jak również bez przemocy. Zajęcia psychoedukacyjne skoncentrowane są wokół tematów:

1. Komunikacja interpersonalna, asertywność.
2. Lepsze poznanie i wyrażanie swoich emocji.
3. Umiejętność budowania adekwatnej samooceny.
4. Tolerancja, eliminowanie uprzedzeń, stereotypów, dyskryminacji.
5. Radzenia sobie w trudnych sytuacjach, ze stresem, z agresją, rozwiązywanie konfliktów w sposób społecznie akceptowane, zajęcia terapeutyczne (debriefingu - odreagowania) dla uczniów w związku z różnymi sytuacjami kryzysowymi w klasie.
6. Umiejętność rozwiązywania kontaktów w sposób nieagresywny, przeciwdziałanie agresji i przemocy.
7. Umiejętność asertywnej odmowy.
8. Konsekwencje użycia alkoholu i innych substancji uzależniających.

Jako jedną z form pomocy grupowej bezpośredniej, zasługującą na szczególną uwagę, należy wymienić udział pracowników poradni w realizacji różnorodnych programów, zarówno tych ogólnie dostępnych, jak i tych oryginalnych, autorskich, stworzonych na użytek konkretnych osób i uwzględniających specyfikę środowiska lokalnego:

- „Trening umiejętności społecznych” – *autorski program warsztatów edukacyjno – terapeutycznych skierowanych do wychowanków Domu Dziecka,*

- „Debata” - ogólnopolski program profilaktyczny obejmujący krótką interwencję profilaktyczną w grupie (rekomendacja **Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii**)
- „Miłość. Rodzina.” – autorski cykl zajęć dla młodzieży ponadgimnazjalnej,
- „Bliżej siebie – dalej od narkotyków”,
- „Meduza” – autorski program profilaktyki uzależnień dla uczniów,
- „Rozwijaj swoje możliwości” – autorski program profilaktyki uzależnień dla uczniów
- „Niechciany dotyk” – ogólnopolski program
- „Jak pięć palców jednej reki” – autorski scenariusz zajęć integracyjno – adaptacyjnych,
- „Zażywasz - przegrywasz” – antynarkotykowy program autorski
- „Nie pal przy mnie, proszę” (klasy młodsze) – antynikotynowy program opracowany przez Instytut Matki i Dziecka,
- „Znajdź właściwe rozwiązanie” (klasy starsze) – antynikotynowy program opracowany przez Instytut Matki i Dziecka,
- „Przemoc? Agresja? Można inaczej” - autorski program antyprzemocowy,
 - zajęcia edukacyjne przeznaczone do realizacji w szkołach podstawowych w ramach projektu „3...2...1 Internet”, które jest wspólnym przedsięwzięciem Fundacji Dzieci Niczyje oraz firmy Microsoft na rzecz bezpieczeństwa młodych internautów.
 - „Saper” - program antyprzemocowy
 - „Cyberprzemoc – to boli” – autorskie zajęcia profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania cyberprzemocy,
 - Co to jest stres i jak sobie z nim radzić? - autorskie zajęcia dot. radzenia sobie z napięciem emocjonalnym,
- „Zapobieganie HIV/AIDS” – autorski program realizowany w szkołach ponadgimnazjalnych,
- „Miłość. Rodzina.” – autorski cykl zajęć dla młodzieży ponadgimnazjalnej,
- „Dobry wybór” - autorski program
- „Śmiało w przyszłość” - autorski program

Poradnia bierze aktywny udział w kampaniach profilaktycznych organizowanych na terenie powiatu tarnobrzeskiego.

W ramach współpracy z placówkami przedszkolnymi, szkolnymi i instytucjami, poradnia realizuje działania w każdym roku szkolnym. Propozycja działań na rok szkolny 2021/2022 dla placówek oświatowych to m.in.

- przesiewowe badania logopedyczne dla dzieci przedszkolnych,
- przesiewowe badania słuchu i wzroku,
- przesiewowe badania w kierunku ryzyka dysleksji,
- indywidualnych konsultacji z rodzicami i nauczycielami,
- zajęcia warsztatowe dla uczniów wszystkich etapów edukacyjnych,
- prelekcje, pogadanki, warsztaty dla rodziców,
- szkoleniowe rady pedagogiczne,
- konsultacje dla rodziców i nauczycieli w ramach punktów konsultacyjnych,
- grupa wsparcia dla pedagogów szkolnych i nauczycieli,
- wspomaganie szkół i przedszkoli m.in. w zakresie realizacji kompetencji kluczowych,
- udział w posiedzeniach zespołu nauczycieli i specjalistów w celu dokonania wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU).

e. Rekreacja i kultura fizyczna

Na terenie powiatu tarnobrzesciego znajduje się 37 klubów sportowych. Łączna ilość członków klubów sportowych na koniec roku 2020 wynosiła 1532, a ilość osób ćwiczących 1545, w tym 1296 mężczyzn i 249 kobiet. W ćwiczeniach uczestniczyło 990 dzieci do lat 18, w tym 782 chłopców i 208 dziewcząt. Łącznie sekcji sportowych było w danym roku 52, trenerów 60, instruktorów sportowych 25, innych osób prowadzących zajęcia sportowe – 10. Na 10 tys. ludności przypada 7,0 klubów sportowych.

Kluby i obiekty sportowe w poszczególnych gminach:

Baranów Sandomierski

• Klub Sportowy WISAN Skopanie

Obecnie w Klubie Sportowym Wisan Skopanie działają cztery drużyny piłki nożnej w różnych kategoriach wiekowych:

- Orliki i Młodziki – zespół zawodników w wieku 7 do 9 lat,
- Trampkarze – w wieku od 9 do 12 lat,
- Juniorzy – w wieku od 15 do 18 lat,
- Seniorzy – w wieku od 18 lat i starsi.

Klub posiada własny stadion piłkarski oraz halę sportową.

- **Klub Sportowy „Kolejarz” w Knapach**

Klub dysponuje stadionem o wymiarach 100 na 60 metrów, z systemem zraszającym i oświetleniem.

- **Ludowy Klub Sportowy „Strzelec” w Dąbrowicy**

Obecnie w Ludowym Zespole Sportowym Strzelec Dąbrowica działają trzy sekcje piłki nożnej: Juniorzy, Seniorzy i Oldboje. Klub posiada własny stadion sportowy.

- **Parafialny Klub Sportowy „WISŁA” w Baranowie Sandomierskim**

Od początku swej działalności zmierza do upowszechniania sportu wśród mieszkańców dążąc do ich aktywizacji i poprawy jakości życia. W dniu 30.04.2017 roku odbyły się uroczyste obchody 85 rocznicy oddania do użytku stadionu sportowego.

- **Gminna Akademia Sportu Baranów Sandomierski**

- **Klub Sportowy „Lasowiak” w Woli Baranowskiej**

Grębów

- **Ludowy Zespół Sportowy w Wydrzy**

- **Towarzystwo Sportowe w Stalach**

- **Ludowy Zespół Sportowy „Słowianin” Grębów**

- **Wiejski Klub Sportowy Żupawa**

- **Uczniowski Klub Sportowy przy ZSO w Grębowie**

Gorzyce

- **UKS „Sokół” Gorzyce – Akrobatyka Sportowa**

- **UKS Donic – Gorzyce**

- **UKS „Zeus” Trzeźń**

- **Parafialny Klub Sportowy Emaus**
- **Ludowy Zespół Sportowy „San” Wrzawy**
- **Ludowy Zespół Sportowy „Płomień” Trześń**
- **Ludowy Zespół Sportowy „Sokół” w Sokolnikach**
- **Gorzycki Klub Sportowy „Tłoki” Gorzyce**
- **Gorzycki Klub Karate Kyokushin**
- **Getbol Klub „Łęg” w Gorzycach**
- **Ludowy Zespół Sportowy Furmany w Furmanach**
- **Parafialny Klub Sportowy w Trześni**
- **Uczniowski Klub Sportowy „Algo” w Gorzycach**

Nowa Dęba

- **Miejski Klub Sportowy " STAL "**
- **Ludowy Zespół Sportowy Chmielów**
- **Ludowy Zespół Sportowy Cygany**
- **Ludowy Zespół Sportowy Jadachy**
- **Ludowy Klub Sportowy Tarnowska Wola**
- **Klub Piłki Siatkowej Nowa Dęba**
- **Klub Sportowy GARDA Nowa Dęba**
- **Stowarzyszenie Kultury Fizycznej "POGOŃ"**
- **Klub Kyokushin Karat**

Na terenie Gminy Nowa Dęba znajdują się: Boisko Orlik, korty tenisowe, skatepark, stadion sportowy oraz ośrodek sportowy nad zalewem. Znajduje się tu również kryta pływanie i basen letni.

f. Placówki pomocy społecznej

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego działają:

- Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w Gorzycach,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Gorzycach, w Knapach i Nowej Dębie,
- Centrum Opieki nad Dzieckiem w Skopaniu,
- Dom Dziecka w Skopaniu,
- Dom dla Dzieci w Skopaniu,

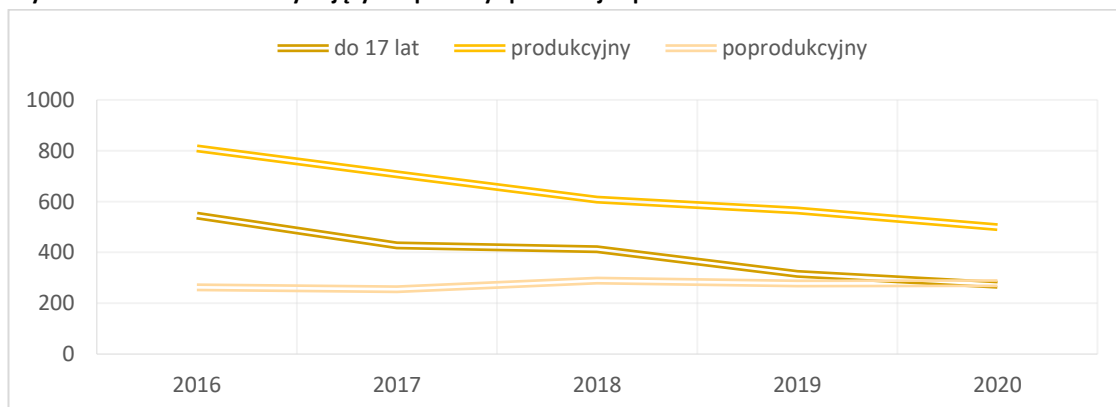
- Dom dla dzieci i Młodzieży w Skopaniu,
- Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu,
- Gminne i miejsko-gminne ośrodki pomocy społecznej,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Baranowie Sandomierskim i w Gorzycach.

2.2. Pomoc społeczna w powiecie

a. Korzystający z pomocy społecznej.

Z pomocy i wsparcia opieki społecznej w powiecie tarnobrzeskim w roku 2020 skorzystało łącznie 695 osób, o 134 osób więcej niż w roku poprzednim. W tym samym roku liczba kobiet w wieku do lat 17 korzystających z pomocy społecznej wyniosła 273, w wieku produkcyjnym 499, a po produkcyjnym 279. Porównując te dane z latami wcześniejszymi widać spadek liczby beneficjentek pomocy społecznej w przedziale wiekowym do lat 17 i wieku produkcyjnym, natomiast u kobiet w wieku poprodukcyjnym przyjmuje tendencję zmienną.

Wykres.3. Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej w powiecie tarnobrzeskim w latach 2016-2020

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych z oceny zasobów pomocy społecznej w powiecie tarnobrzeskim za rok 2020.

Wsparcie dla osób i rodzin zamieszkałych na terenie powiatu tarnobrzeskiego z poziomu zadań powiatowych realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu. Zadania te wynikają z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. **Działania PCPR w zakresie realizacji ustawy o pomocy społecznej to:**

- Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

- Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się.

- Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób - Na terenie powiatu tarnobrzeskiego funkcjonuje jeden ponadgminny dom pomocy społecznej tj. Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie, o 52 miejscach, który przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych.

- Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - W powiecie tarnobrzeskim funkcjonuje 1 mieszkanie chronione, które jest zlokalizowane na terenie Centrum Opieki nad Dzieckiem w Skopaniu. Mieszkanie spełnia standardy określone rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

- Prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej - Z uwagi na funkcjonujący w ramach Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w Gorzycach Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie powiat nie prowadzi dodatkowo ośrodka interwencji kryzysowej.

- Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mających trudności w integracji ze środowiskiem.

- Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach.
- Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

- Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa - W ramach poradnictwa i interwencji kryzysowej mieszkańcy powiatu tarnobrzeskiego objęci są pomocą prawną, pedagogiczną i psychologiczną. Głównym powodem zgłaszania się osób do PCPR po pomoc jest przemoc domowa i powiązany z nią Zespół Stresu Pourazowego u dzieci (PTSD), trudności wychowawcze oraz szkolne z dziećmi, problemy z alkoholem, zaburzenia zachowania u dzieci,

zaburzenia relacji w rodzinach, zaburzenia psychiczne u dorosłych i dzieci, stany lękowe u dzieci i dorastającej młodzieży, konflikty wewnątrzmażeńskie. W części przypadków pracę wspomagają kontakty z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi i wychowawcami, poradnią leczenia uzależnień itp.

Zadania PCPR w zakresie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych to:

- Opracowywanie i realizacja zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a. rehabilitacji społecznej,

- b. przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,

- Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności.

- Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępniania na potrzeby samorządu województwa.

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób.

- Dofinansowanie:

- a. uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

- b. sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

- c. zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,

- d. likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

- Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

W ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej PCPR jest realizatorem Programów PFRON: „Aktywny samorząd”, „Program Wyrównywania Różnic między Regionami III”.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu.

- Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu,

- Udzielanie jednorazowych środków przyznawanych osobie niepełnosprawnej na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej ,
- Udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej albo prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego ,
- Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznaniem przez służby medycyny pracy tych potrzeb ,
- Dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy,
- Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z wyposażeniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej ,
- Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,
- Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

Zadania PCPR w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie to:

1. Poradnictwo specjalistyczne.
2. Interwencja kryzysowa.
3. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

b. Piecza zastępcza

W powiecie tarnobrzeskim piecza zastępcza realizowana jest w oparciu o dwa jej systemy określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj.

1. rodzinną pieczę zastępczą,
2. instytucjonalną pieczę zastępczą.

Wszystkie dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej a uprawnione do dodatku wychowawczego (tzw. 500+), jak również wychowankowie placówek opiekuńczo-

wychowawczych uprawnieni do dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tzw. 500+) otrzymują świadczenia z wydanymi decyzjami w oparciu o obowiązujące przepisy.

W 2020 r. miesięczną pomocą pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci **umieszczonych w rodzinach zastępczych** objętych było 37 dzieci, umieszczonych w 26 rodzinach zastępczych. (19 rodzinach zastępczych spokrewnionych oraz w 7 niezawodowych rodzinach zastępczych) oraz 6 pełnoletnich wychowanków objętych było pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki. Łącznie wypłacono 790 świadczeń na kwotę **547 637,24 zł** w tym:

- pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej
- dodatki z tytułu niepełnosprawności
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki
- jednorazowe świadczenie na usamodzielnienie
- jednorazowe świadczenie na zagospodarowanie
- dodatek wychowawczy na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych (dotacja rodzina 500+).

W 2020r. wydatki wynikające z porozumień zawartych pomiędzy Zarządem Powiatu Tarnobrzeskiego a zarządami innych powiatów w sprawie ponoszenia wydatków przez Powiat Tarnobrzeski na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych w innych powiatach wyniosły **225.467,75 zł**. Powiat Tarnobrzeski zrefundował koszt pobytu 13 dzieci pochodzących z powiatu tarnobrzeskiego, a przebywających w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie innych powiatów.

W 2020 r. pomocą pieniężną objętych było 7 pełnoletnich wychowanków z placówek opiekuńczo wychowawczych i 40 dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych znajdujących się na terenie powiatu tarnobrzeskiego. Łącznie wypłacono 510 świadczeń na kwotę **265 739,44 zł**. z tego:

- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki
- jednorazowa pomoc pieniężna na usamodzielnienie
- jednorazowe świadczenie na zagospodarowanie

- dodatek wychowawczy na dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (dotacja rodzina 500+).

Zadania instytucjonalnej pieczy zastępczej realizowane były w 2020 roku przez trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego: Dom Dziecka w Skopaniu, Dom dla Dzieci i Młodzieży w Skopaniu oraz Dom dla Dzieci w Skopaniu.

c. Finansowanie pomocy społecznej.

Tabela.11. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie powiatu tarnobrzeskiego na zadania własne i zadania zlecone w latach 2019-2020.

Rodzaj	Rok 2019	Rok 2020
Ogółem	8 351 828	8 732 621
<i>W tym w budżecie OPS/PCPR</i>	1 537 128	1 485 485
POMOC SPOŁECZNA		
Domy pomocy społecznej	2 196 213	2 605 906
Ośrodki wsparcia	677 955	750 816
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	536 995	489 751
W tym w budżecie OPS/PCPR	6 000	0
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	554 985	615 469
W tym w budżecie PCPR	554 985	615 469
Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	1 800	0
W tym w budżecie PCPR	1 800	0
POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ		
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	198 487	233 520
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	2 112 725	2 194 268
RODZINA		
Wspieranie rodziny	21 390	18 290
W tym w budżecie OPS/PCPR	21 390	18 290

Rodziny zastępcze	777 198	583 784
W tym w budżecie OPS/PCPR	777 198	583 784
Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	1 274 080	1 240 817
W tym w budżecie OPS/PCPR	175 755	267 942

2.2.1. Główne problemy i potencjały powiatu w zakresie pomocy społecznej

Rodzinna piecza zastępcza

Struktura rodzin zastępczych w Powiecie Tarnobrzeskim

W roku 2020 rodzinna piecza zastępcza prowadzona była w formie:

- rodzin zastępczych spokrewnionych,
- rodzin zastępczych niezawodowych,

Nie zostały dotychczas utworzone rodziny zastępcze zawodowe oraz rodzinny dom dziecka, pomimo limitu pozwalającego na ich powstanie.

Według stanu na dzień 31.12.2020r. w powiecie tarnobrzeskim funkcjonowały 23 rodziny zastępcze, sprawujące opieką nad 32 dziećmi. Było to:

- 16 rodzin zastępczych spokrewnionych,
- 7 rodzin niezawodowych.

Tabela.12. Charakterystyka rodzin i dzieci w nich pozostających w podziale na poszczególne gminy.

Gmina/miasto i gmina	Liczba rodzin spokrewnionych	Liczba dzieci	Liczba rodzin niezawodowych	Liczba dzieci
Baranów Sandomierski	2	2	1	1
Gorzyce	2	3	1	1
Grębów	5	7	1	3
Nowa Dęba	7	8	4	7
Ogółem	16	20	7	12

Spośród 23 rodzin zastępczych, 14 z nich to rodziny zastępcze, w których wychowują się małoletnie dzieci, w pozostałych 9 rodzinach przebywają pełnoletni wychowankowie pozostający w pieczy zastępczej - na podstawie art.37 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Najwięcej dzieci pozostaje w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat. W II półroczu 2020r. na 32 wychowanków - 27 z nich przebywało w rodzinie zastępczej ponad 3 lata.

Wśród powodów umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej najczęściej pojawia się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (6 dzieci), pólsieroctwo (8 dzieci), sieroctwo (4 dzieci), uzależnienia rodziców (9 dzieci), przemoc w rodzinie (1 dziecko), długotrwała lub ciężka choroba (1 dziecko), pobyt za granicą przynajmniej 1 z rodziców (3 dzieci). W większości rodzin występuje wiele problemów społecznych, przez co proces reintegracji lub pracy z rodziną biologiczną dziecka obejmuje kilka obszarów społecznych równocześnie.

W związku z wyznaczeniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w centrum tym utworzony został Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Zadania w/w Zespołu to:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą,

w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

7) organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy;

8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także z organizacjami społecznymi;

9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;

11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;

13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

15) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, kwalifikowanie kandydatów na rodziców zastępczych.

Nabór kandydatów na rodziny zastępcze odbywa się ustawicznie w ciągu całego roku kalendarzowego; w tym kierunku prowadzone są działania o charakterze informacyjnym, propagującym rodzicielstwo zastępcze, m. in. na stronie internetowej zamieszczone są szczegółowe informacje związane z naborem i procedurą kwalifikacyjną na rodzinę zastępczą. Prowadzone są również bezpośrednie rozmowy z potencjalnymi kandydatami na rodziny zastępcze. Rozmowy takie odbywają się w siedzibie PCPR, jak również informacje o rodzinnej pieczy zastępczej udzielane są osobom zainteresowanym telefonicznie.

Prowadzenie badań psychologicznych osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka

Badania psychologiczne prowadzone są przez psychologa zatrudnionego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu. Opinia psychologiczna zawiera informacje, które pozwalają określić predyspozycje i motywację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Prowadzenie szkoleń kandydatów, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych wraz z opinią.

Szkolenia prowadzone są przez trenerów uprawnionych do prowadzenia zajęć na podstawie programu „Rodzina” licencjonowanego przez Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia” w Krakowie, zatwierdzonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Czas trwania szkolenia to 62 godziny dydaktyczne, w tym 52 godziny części wykładowo-warsztatowej oraz 10 godzin szkolenia w formie praktyki kandydatów w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Skopaniu. W wyniku przeprowadzonych kwalifikacji kandydaci otrzymują świadectwa ukończenia szkolenia dla rodzin zastępczych niezawodowych i zaświadczenia kwalifikacyjne. Szkolenia oferowane rodzinom zastępczym spokrewnionym mogą być przeprowadzone według indywidualnego programu, uwzględniającego potrzeby przyjmowanego dziecka.

Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia

Zaplanowane na 2020 rok spotkania grupy wsparcia dla dzieci i młodzieży przebywającej w rodzinnej pieczy zastępczej nie doszły do skutku, z powodu trwającego

w kraju stanu epidemii. Pracownicy PCPR wchodzący w skład Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, pozostawali w regularnym kontakcie telefonicznym z podopiecznymi rodzin zastępczych monitorując w ten sposób funkcjonowanie dzieci i opiekunów, udzielając porad i różnych form wsparcia.

Współpraca ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami społecznymi

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej pozostaje w ścisłym kontakcie z przedstawicielami środowisk lokalnych. Efektywna współpraca między rodzinami zastępczymi a organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej polega na współdziałaniu w zakresie rozpoznawania możliwości rozwojowych dzieci, podnoszeniu świadomości wychowawczej rodziców, wspólnym wypracowaniu planu pomocy przyjętemu dziecku. Prowadzona jest współpraca z poszczególnymi ośrodkami pomocy społecznej – pracownikami socjalnymi oraz asystentami, którzy w sytuacjach problemowych na bieżąco udzielają informacji o sytuacji życiowej rodziny, jak również włączają się do działań zmierzających do poprawy zaistniałej sytuacji. Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej pozostaje w ścisłym kontakcie z kuratorami sądowymi, odpowiednio zorganizowane i celowe współdziałanie kuratorów i koordynatorów, organizatora rodzinnej pieczy zastępczej przynosi wymierne korzyści, sprzyja lepszemu poznaniu i rozumieniu pojawiających się problemów wychowawczych, wypracowaniu właściwego podejścia wychowawczego. Ponadto w kręgu zainteresowań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej pozostaje sytuacja szkolna wychowanków, a co za tym idzie współpraca z nauczycielami, wychowawcą, pedagogiem szkolnym, poradnią psychologiczno-pedagogiczną. Wspólnym zadaniem jest poszukiwanie najbardziej efektywnych form ukierunkowanych na szeroko pojęte dobro dziecka, dbałość o jego prawidłowy i harmonijny rozwój, jak również edukację pedagogiczną rodziców.

Prowadzenie szkoleń istniejących rodzin zastępczych w celu podniesienia ich kompetencji i kwalifikacji do wypełniania powierzonych im funkcji

PCPR corocznie organizuje szkolenia podnoszące kompetencje rodzin zastępczych. W 2020 roku uległa zmianie forma prowadzonych szkoleń dla istniejących rodzin zastępczych. Ponieważ spotkanie nie mogło odbyć się zwyczajowo w siedzibie PCPR, przygotowano szkolenie w formie prezentacji i materiału do samodzielnej analizy.

Prowadzenie poradnictwa i terapii, udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego zarówno wychowankom, jak i rodzicom zastępczym

Wsparcie psychopedagogiczne i pedagogiczne dedykowane jest do wszystkich rodziny zastępczych oraz ich wychowanków. Głównym celem jest poprawa relacji w rodzinie oraz wsparcie w procesie wychowawczym. W 2020 roku poradnictwo specjalistyczne w większości odbywało się zdalnie, objęte nim zostały wszystkie rodziny zastępcze z terenu powiatu tarnobrzeskiego. Udzielono łącznie 104 porady specjalistyczne, w tym psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne. Wysoka liczba poradnictwa wynika z wprowadzonego stanu epidemii i ograniczeń dotyczących życia publicznego, jak i z trudnej sytuacji społecznej, która komplikuje życie rodzin na wielu płaszczyznach.

Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, zwłaszcza w zakresie prawa rodzinnego

Świadczenie poradnictwa rodzinnego – typu prawnego, skierowane jest do rodzin zastępczych, które zgłaszają potrzebę: uregulowania spraw w szczególności z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz obowiązków związanych z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej. Pomoc prawna to także pomoc w pisaniu pism urzędowych i procesowych w kontekście zgłaszanych problemów przez rodzinę z dziećmi.

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ocena sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej jest przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Przeprowadzenie ocen sytuacji dziecka w okresie pandemii było utrudnione i ze względów bezpieczeństwa rodzin zastępczych i pracowników PCPR oraz przedstawicieli innych służb, dokonano analizy funkcjonowania dzieci przebywających w rodzinnej pieczy, a następnie sporządzono informację do Sądu Rejonowego Wydział III Rodzinny i Nieletnich o sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz sytuacji rodziny naturalnej.

Udzielanie wsparcia przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Koordinator w ramach regularnych spotkań z rodzinami zastępczymi i ich dziećmi podejmuje działania związane z udzielaniem wsparcia i pomocy w codziennym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto współuczestniczy w wyborze opiekunów usamodzielnienia i opracowaniu indywidualnych programów usamodzielnienia dla wychowanków rodzin zastępczych.

Podnoszenie kwalifikacji koordynatorów poprzez ich udział w szkoleniach

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach związanych z rozwojem zawodowym, których tematyka ściśle wiąże się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi dzieci i młodzieży.

Zgłaszanie do Ośrodka Adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

W przypadku uregulowania sytuacji prawnej dziecka pozostającego w pieczy zastępczej Kierownik PCPR zgłasza do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej – Oddział Ośrodek Adopcyjny - potrzebę dokonania kwalifikacji do adopcji lub też odstąpienia od tej kwalifikacji w przypadku negatywnej opinii w tym zakresie.

Institutionalna piecza zastępcza.

Zadania instytucjonalnej pieczy zastępczej realizowane są przez trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego:

- Dom Dziecka w Skopaniu,
- Dom dla Dzieci i Młodzieży w Skopaniu
- Dom dla Dzieci w Skopaniu.

Placówki prowadzone są przez Dyrektora Centrum Opieki nad Dzieckiem w Skopaniu, które to Centrum zapewnia obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną w/w jednostkom przy pomocy wychowawców – koordynatorów.

Każda z placówek przeznaczona jest dla 14 wychowanków. Dom Dziecka oraz Dom dla Dzieci i Młodzieży posiadają miejsca interwencyjne pozwalające na umieszczenia dzieci w trybie pilnym na podstawie postanowienia zabezpieczającego wydanego przez sąd.

Do głównych zadań placówek opiekuńczo-wychowawczych należy:

1. zapewnienie całodobowej opieki dziecku;
2. wychowywanie dzieci całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodzicielskiej;

3. zapewnienie zajęć wychowawczych, korekcyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych, terapeutycznych;
4. zapewnienie kształcenia i wychowania dzieciom opóźnionym w rozwoju;
5. podejmowanie działań w celu powrotu dzieci do rodzin naturalnych;
6. praca z rodziną dziecka;
7. szukanie rodzin przysposabiających lub umieszczanie dzieci w rodzinnych formach opieki zastępczej;
8. organizowanie dla swoich wychowanków odpowiednich form opieki w środowisku.

Warunki lokalowe dla dzieci spełniają standardy określone w przepisach wykonawczych do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pokoje są wyposażone w sprzęt gospodarstwa domowego, a pomieszczenia sanitarno-higieniczne pozwalają na wykonywanie prania i suszenia rzeczy osobistych oraz zapewniają właściwe warunki do higieny osobistej i poczucia intymności. Dzieci korzystają z aneksu kuchennego oraz jadalni odpowiednio wyposażonej do potrzeb placówki. Wyżywienie zapewnione jest stosownie do potrzeb rozwojowych dzieci, przy równoczesnym swobodnym dostępie do produktów żywnościowych i napojów przez całą dobę. Wychowankowie placówek posiadają pełny dostęp do świadczeń zdrowotnych, są zaopatrywani w środki i produkty lecznicze adekwatnie do stanu zdrowia.

Zaopatrzenie w odzież i obuwie jest realizowane właściwie do pory roku i wieku dzieci, jak również zabezpieczone są ich potrzeby w zakresie środków higieny osobistej, podręczników i przyborów szkolnych, zabawek. Placówki opiekuńczo wychowawcze pokrywają koszty dojazdu do szkół położonych poza ich miejscowością.

Wszystkie placówki skupione są na prowadzeniu takich działań, które umożliwią jak najszybszy powrót dziecka do środowiska rodzinnego. Działania kadry koncentrują się na wzmacnianiu kontaktów między wychowankami a rodzicami, budowaniu prawidłowych relacji w grupie rówieśników w placówce, w szkole, jak również z osobami, z którymi mają bezpośredni codzienny kontakt. Służą temu konsultacje indywidualne z rodzicami na terenie placówki dotyczące bieżących spraw dziecka, a także stały kontakt z Ośrodkami Pomocy Społecznej, sądami, urzędami w miejscu zamieszkania rodziców biologicznych wychowanków.

a. Uzależnienia i przemoc

Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w Gorzycach

Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w swojej strukturze obejmowało niegdyś kilka placówek działających na rzecz osób potrzebujących wsparcia, w tym długotrwale chorych, niepełnosprawnych. Nowe regulacje prawne i konieczność wydzielenia organizacyjnego niektórych z nich spowodowały, iż dziś obejmuje ono swoją strukturą jedynie Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

SPECJALISTYCZNY OŚRODEK WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GORZYCACH

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar Przemocy w Rodzinie w Gorzycach (SOW) jest placówką działającą całodobowo.

Swoje zadania realizuje w oparciu o Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 6 lipca 2006 r. oraz zgodnie z ustawą z dn.29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

SOW w Gorzycach zapewnia ofiarom przemocy w rodzinie schronienie bez względu na dochód na okres trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w uzasadnionych przypadkach;

- zapewnia ofierze przemocy ochronę przed osobą stosującą przemoc w rodzinie;
- udziela w ramach interwencji kryzysowej wsparcia i natychmiastowej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej;
- dokonuje rozpoznania sytuacji ofiary przemocy w rodzinie, opracowuje plan pomocy wskazanej osobie i jej najbliższym.

W zakresie potrzeb bytowych zapewnia:

- całodobowy okres pobytu, z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej;
- pomieszczenie do spania, łazienkę – odpowiednio jedno pomieszczenie na pięć osób, wspólne pomieszczenie do pobytu dziennego (świetlica), wspólną kuchnię oraz pralnię z suszarnią;
- miejsce do nauki, wypoczynku i zabawy dzieci;
- częściowe zaopatrzenie na środki higieny osobistej, środki czystości oraz wspomagamy żywienia.

Działalność terapeutyczno – wspomagająca Ośrodka :

- prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary przemocy
- prowadzenie grupy wsparcia
- prowadzenie grup terapeutycznych dla osób przebywających w Ośrodku . Równolegle prowadzone są trzy grupy terapeutyczne tj. Terapia dorosłych obejmująca psychoedukację, terapia rodzin ukierunkowana na kształtowanie poprawnych relacji i więzi między matka, a dzieckiem oraz terapia dzieci mająca na celu stabilizację ich stanu emocjonalnego.
- udzielanie konsultacji wychowawczych
- udzielanie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego
- opracowanie diagnozy rodziny oraz diagnozy sytuacji dziecka
- udzielenie wsparcia w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej z występowaniem przemocy w rodzinie
- prowadzenie zajęć kompensacyjno – wyrównawczych dla dzieci z trudnościami szkolnymi

Pomoc w SOW jest :

- bezpłatna
- anonimowa
- całodobowa (hostelowa)

Kryteria przyjęć:

- Działalność ośrodka obejmuje mieszkańców z terenu województwa podkarpackiego.
- Ofiara przemocy może się zgłosić bez skierowania. Przyjęcie na pobyt w Ośrodku następuje na podstawie opisu sytuacji kryzysowej i za zgodą dyrektora.
- Pobyt w SOW jest dobrowolny.

Mieszkańców obowiązują zasady i normy przyjęte w Ośrodku, określone w regulaminie.

Ośrodek dysponuje:

- 30 miejscami noclegowymi: w tym mieści się 10 odrębnych aneksów mieszkalnych, składających się z kuchni, pokoju, łazienki, przedpokoju
- pralnią połączoną z suszarnią wyposażoną w pralki automatyczne
- wspólnym aneksem kuchennym wyposażonym w sprzęty kuchenne
- pomieszczeniem do nauki wyposażonym w komputer
- salą audiowizualną wyposażoną w telewizor i DVD

- salą zabaw dla dzieci wyposażoną w zabawki i gry edukacyjne
- świetlicą wyposażoną w telewizor, zabawki, sofy, stoliki
- gabinet terapii grupowej
- gabinet rozmów indywidualnych

W Ośrodku ofiara przemocy w rodzinie może skorzystać z różnorodnych form pomocy:

- psychologicznej;
- prawnej;
- pedagogicznej;
- terapeutycznej;
- socjalnej.

Dodatkowe działania ośrodka:

- monitoring funkcjonowania mieszkańców po opuszczeniu placówki w obecnym miejscu zamieszkania
- udzielanie informacji, porad oraz pomocy interwencyjnej – telefonicznie oraz stacjonarnie.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc

Założenia programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu:

Podstawowym celem wszystkich działań wynikających z realizacji programu jest powstrzymanie sprawców od stosowania przemocy w rodzinie.

Poddając osobę stosującą przemoc odpowiednim oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym, możemy doprowadzić do redukcji jej nieprawidłowych zachowań, ukształtowania postawy partnerstwa i szacunku wobec drugiego człowieka oraz odpowiedzialności za popełnione czyny. Program spełnia rolę pomocniczą w szeregu oddziaływań na sprawców i jego efektywność jest uzależniona od woli i motywacji uczestnika.

Program kierowany jest do osób stosujących przemoc, zarówno kobiet, jak i mężczyzn, w tym w szczególności:

- osób, skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych;

- osób stosujących przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno – edukacyjne mogą stanowić uzupełnienie podstawowych terapii;
- osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie lub zostaną zmotywowane przez pracowników socjalnych, kuratorów, terapeutów, pracowników ośrodków interwencji kryzysowej lub inne osoby, które powzięły wiadomość o stosowaniu przez nich przemocy wobec osób najbliższych.

Program ma charakter edukacyjno – korekcyjny. Część edukacyjna skoncentrowana jest na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy. Część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę korzystania ze wsparcia społecznego. Program realizowany jest w formie zajęć indywidualnych opartych na diagnozie psychologicznej, oraz spotkań grupowych.

b. Formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych i polityka senioralna.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Gorzycach

Środowiskowy Dom Samopomocy w Gorzycach jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla 34 osób dorosłych. W strukturze domu wyodrębnione są trzy typy: typ A dla osób przewlekle psychicznych chorych, typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz typ C dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Działalność placówki jest ukierunkowana na prowadzenie działań wspierająco-aktywizujących zmierzających do osiągnięcia przez osoby niepełnosprawne jak największej samodzielności i zaradności życiowej. Placówka zatrudnia dwóch pracowników działu księgowości, pracownika działu obsługi oraz jedenastu pracowników działu wspierająco – aktywizującego.

Oferta zajęć Domu:

- poradnictwo psychologiczne,
- poradnictwo pedagogiczne, w tym terapię sensoryczną, trening pamięci i terapię motoryczną,
- terapię ruchową,

- trening umiejętności komunikacyjnych,
- terapię zajęciową w pracowni plastycznej i rękodzieła oraz w pracowni ceramicznej, w pracowni technicznej i w pracowni komputerowej,
- trening funkcjonowania w życiu codziennym, między innymi trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych,
- różne formy rekreacji w ramach treningu umiejętności spędzania czasu wolnego,
- wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu trudności życiowych, dostępie do świadczeń zdrowotnych, załatwianiu spraw urzędowych,
- gorący posiłek,
- dowóz na zajęcia.

Analogiczny zakres wsparcia realizowany jest w Środowiskowym Domu Samopomocy w Knapach i Nowej Dębie, które są placówkami o zasięgu gminnym.

Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie

Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie to placówka ponadgminna, całodobowa przeznaczona dla osób przewlekle somatycznie chorych, posiadająca 52 miejsca.

Dom Pomocy Społecznej w Nowej Dębie działa od listopada 1990 r., jest jednostką organizacyjną powiatu tarnobrzesckiego. Dom Pomocy Społecznej przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych. Posiada 52 miejsca statutowe. Zabezpiecza potrzeby określone ustawą o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. i rozporządzeniem ministra pracy i polityki społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej:

1) w zakresie potrzeb bytowych, zapewnia:

- miejsce zamieszkania,
- wyżywienie,
- odzież i obuwie,
- utrzymanie czystości;

2) opiekuńcze, polegające na:

- udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
- pielęgnacji,
- niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych;

3) wspomagające, polegające na:

- umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej,
- podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkańców domu,
- umożliwieniu zaspokojenia potrzeb religijnych i kulturalnych,
- zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności mieszkańców domu,
- stymulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i społecznością lokalną,
- działaniu zmierzającym do usamodzielnienia mieszkańca domu, w miarę jego możliwości,
- pomocy usamodzielniającemu się mieszkańcowi domu w podjęciu pracy, szczególnie mającej charakter terapeutyczny, jeżeli mieszkaniec spełnia warunki do takiego usamodzielnienia,
- zapewnieniu bezpiecznego przechowywania środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych,
- finansowaniu mieszkańcowi domu nieposiadającemu własnego dochodu wydatków na niezbędne przedmioty osobistego użytku, w kwocie nieprzekraczającej 30% zasiłku stałego, o którym mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- zapewnieniu przestrzegania praw mieszkańców domu oraz zapewnieniu mieszkańcom dostępności do informacji o tych prawach,
- sprawnym wnoszeniu i załatwianiu skarg i wniosków mieszkańców domu.

2.3. Rynek pracy i aktywizacja zawodowa

2.3.1. Charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu

a. Analiza sytuacji demograficznej.

Według aktualnych danych na dzień 31.12.2020 roku powiat tarnobrzeski zamieszkiwało 52 720 osób z czego 26 831 stanowiły kobiety, a 25 889 mężczyźni, co daje 51% kobiet i 49% mężczyzn w udziale procentowym. Gęstość zaludnienia w 2020 roku wyniosła 102os./km². Liczba mieszkańców województwa podkarpackiego w tym samym roku wynosiła 2 121 229, przy udziale procentowym 0,02% mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego.

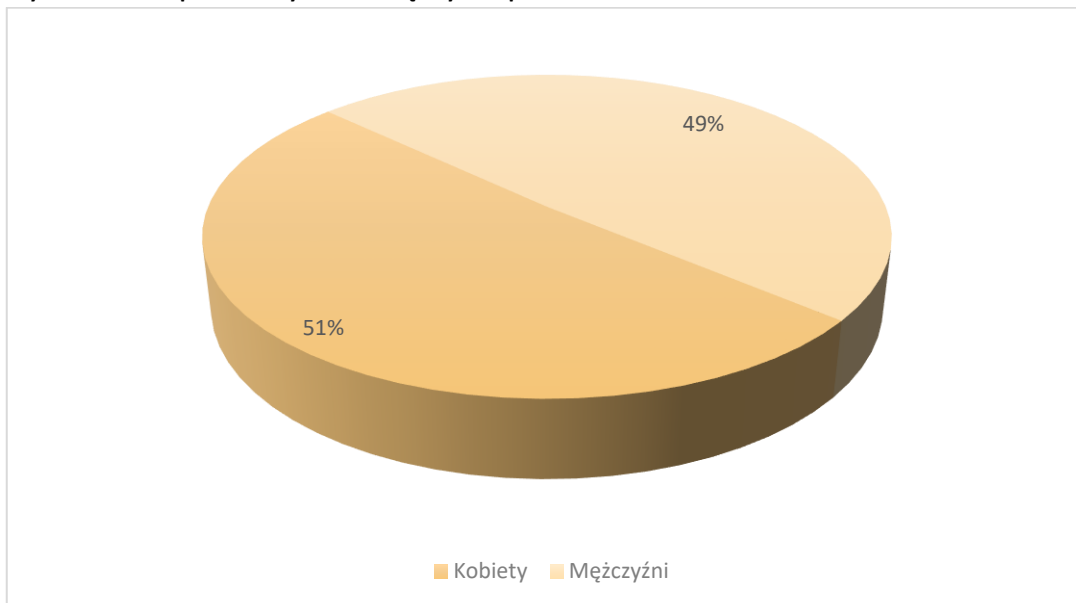
Tabela.13. Ludność w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2014	27 298	26 500	53 798
2015	27 292	26 419	53 711
2016	27 174	26 307	53 481
2017	27 120	26 268	53 388
2018	27 061	26 175	53 236
2019	26 958	26 007	52 965
2020	26 831	25 889	52 720

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Powiat Tarnobrzeski zamieszkuje więcej kobiet, w liczbie 26 831, niż mężczyzn – 25 889, stanowią one 51% ludności powiatu, natomiast mężczyźni 49%.

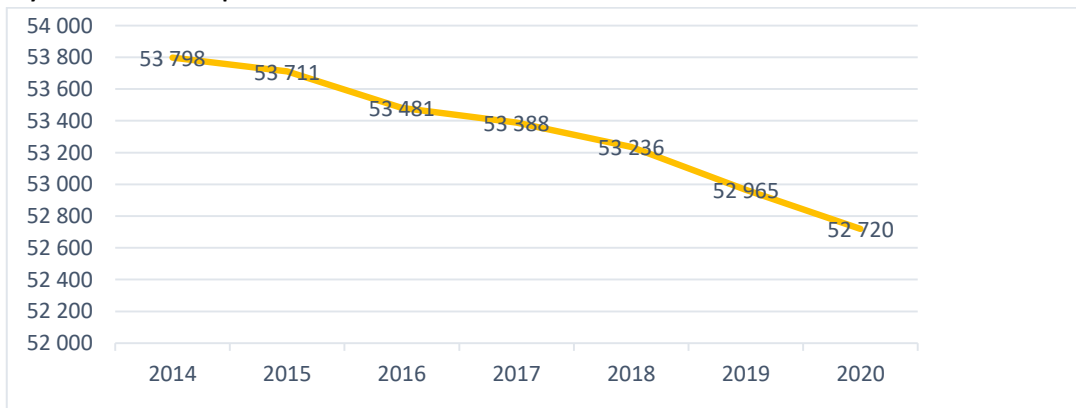
Wykres.4. Udział procentowy kobiet i mężczyzn w powiecie tarnobrzeskim w 2020 roku.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

W 2014 roku liczba mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego wynosiła 53 798 osób, od tego czasu obserwuje się tendencję spadkową ludności. W roku 2020 odnotowano największy spadek -do 52 720 liczby mieszkańców.

Wykres.5. Ludność w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Najbardziej zaludnioną Gminą powiatu tarnobrzeskiego jest Gmina Gorzyce, w 2020 roku odnotowano tam 13 050 ludności, natomiast najmniej w liczbie 1 430 w Baranowie Sandomierskim – obszar miejski.

Tabela.14. Ludność zamieszkująca obszary miejskie i wiejskie powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020.

Miejsce	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Baranów Sandomierski – miasto	1 463	1 485	1 485	1 477	1 463	1 459	1 430
Baranów Sandomierski – obszar wiejski	10 544	10 543	10 499	10 503	10 446	10 393	10 340
Gorzyce	13 480	13 402	13 329	13 292	13 229	13 102	13 050
Grębów	9 858	9 878	9 902	9 926	9 959	9 984	10 010
Nowa Dęba – miasto	11 403	11 359	11 260	11 215	11 181	11 109	11 006
Nowa Dęba – obszar wiejski	7 050	7 044	7 006	6 975	6 958	6 918	6 884
Powiat tarnobrzeski	53 798	53 711	53 481	53 388	53 236	52 965	52 720

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

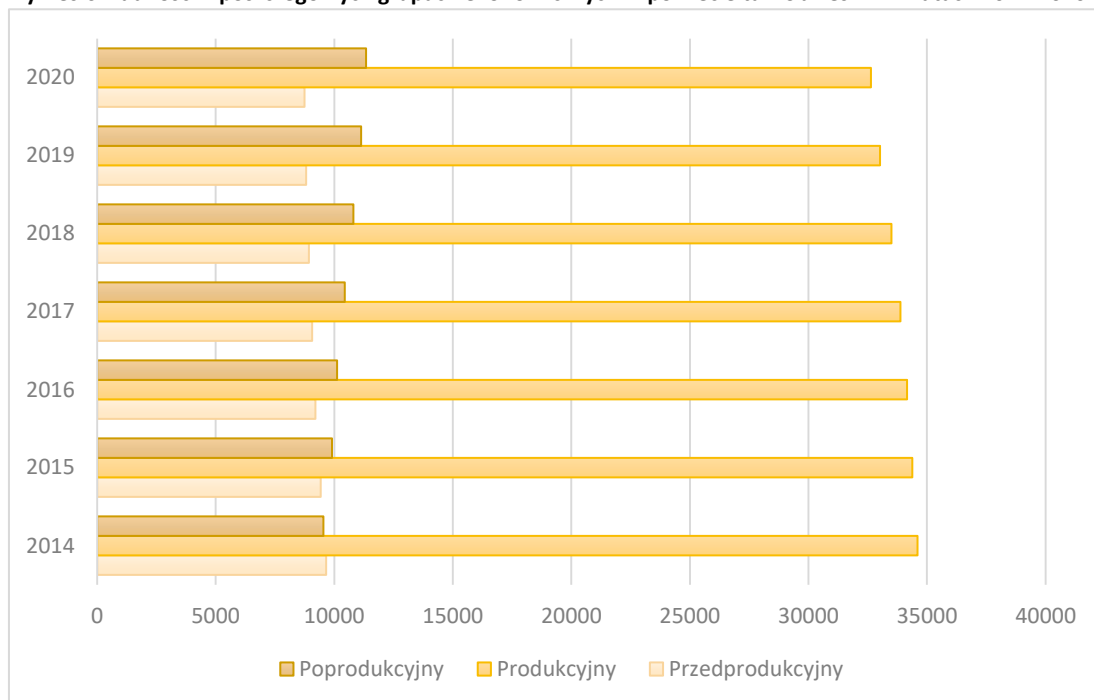
Od roku 2014 obserwuje się spadek liczby mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Wzrost widoczny jest natomiast wśród ludności w wieku poprodukcyjnym. Jest to istotny wskaźnik problemu demograficznego jakim jest starzejące się społeczeństwo. W 2014 roku zanotowano 9 657 osób w wieku przedprodukcyjnym, natomiast w 2020 - 8 744. Osoby w wieku produkcyjnym w roku 2014 liczyły 34 600, natomiast w 2020 liczba ta spadła do 32 636 osób. Osób w wieku poprodukcyjnym w roku 2014 odnotowano 9 541, a w 2020 11 340.

Tabela.15. Ludność w poszczególnych grupach ekonomicznych w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

Rok	Przedprodukcyjny			Produkcyjny			Poprodukcyjny		
	K	M	O	K	M	O	K	M	O
2014	4 666	4 991	9 657	16 166	18 434	34 600	6 466	3 075	9 541
2015	4 539	4 888	9 427	16 073	18 308	34 381	6 680	3 223	9 903
2016	4 431	4 773	9 204	15 935	18 224	34 159	6 808	3 310	10 118
2017	4 384	4 682	9 066	15 732	18 148	33 880	7 004	3 438	10 442
2018	4 312	4 617	8 929	15 532	17 969	33 501	7 217	3 589	10 806
2019	4 257	4 556	8 813	15 317	17 703	33 020	7 384	3 748	11 132
2020	4 223	4 521	8 744	15 124	17 512	32 636	7 484	3 856	11 340

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

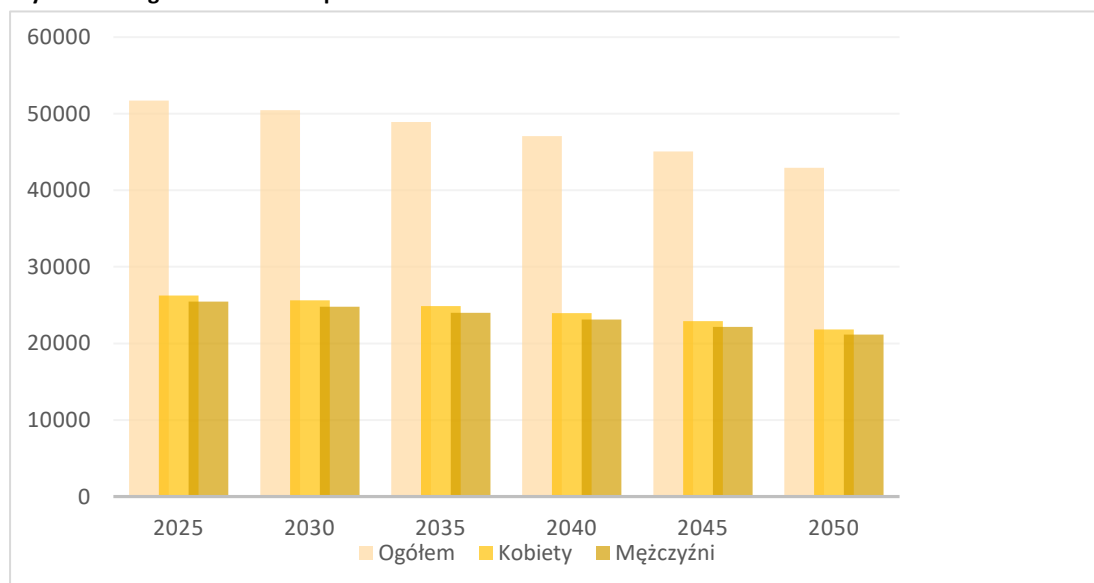
Wykres.6. Ludność w poszczególnych grupach ekonomicznych w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Prognozy na lata 2025-2050 wskazują na duży spadek w populacji powiatu tarnobrzeskiego, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w roku 2025 liczba mieszkańców ulegnie zmniejszeniu do poziomu 51 694, a w 2050 do 42 952.

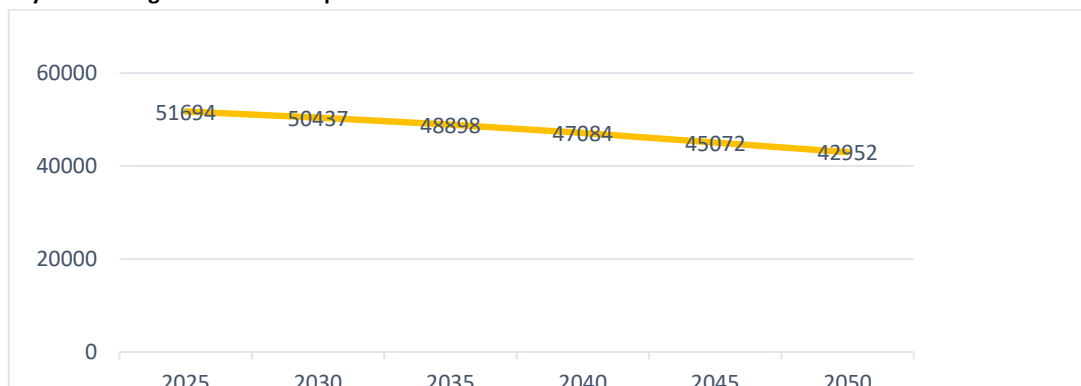
Wykres.7. Prognoza ludności w powiecie tarnobrzeskim na lata 2025-2050.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Należy zatem podjąć działania w kierunku poprawy sytuacji demograficznej skupiając się w dużej mierze na spowolnieniu procesu związanego z narastającym problemem niskiej liczby urodzeń i starzejącego się społeczeństwa.

Wykres.8. Prognoza ludności w powiecie tarnobrzeskim na lata 2025-2050.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Poniższa tabela prezentuje przyrost naturalny ludności powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020. Największy, bo aż na poziomie -144 przyrost naturalny odnotowano w 2020 roku, kiedy w 2014 wyniósł on -63. Na dodatnim poziomie odnotowano przyrost naturalny jedynie w 2017 roku o wartości 15. W województwie podkarpackim w 2020 roku przyrost naturalny przyjął wartość - 4 565.

Tabela.16. Ruch naturalny ludności w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

Rok	Urodzenia żywe			Zgony			Przyrost naturalny		
	K	M	O	K	M	O	K	M	O
2014	216	222	438	230	271	501	-14	-49	-63
2015	204	220	424	197	267	464	7	-47	-40
2016	208	245	453	237	297	534	-29	-52	-81
2017	248	239	487	221	251	472	27	-12	15
2018	248	217	465	256	268	524	-8	-51	-59
2019	215	247	462	245	307	552	-30	-60	-90
2020	228	238	466	283	327	610	-55	-89	-144

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

W powiecie tarnobrzeskim najwięcej małżeństw zawartych zostało w roku 2017, a najmniej w 2020 – 185. Od 2014 roku spadła natomiast liczba rozwodów, w 2014 roku wyniosła ona 52, a w 2020 - 40.

Tabela.17. Małżeństwa i rozwody w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Małżeństwa	276	271	222	285	266	241	185
Rozwody	52	59	50	68	63	62	40

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Z analizy poniższej tabeli wynika, że najwięcej zameldowań na terenie powiatu tarnobrzeskiego zanotowano w 2019 roku w ilości 431 osób, a najmniej w roku 2016 – 319, w tym przeważającą grupą osób dokonujących meldunku są kobiety. Według danych w powiecie tarnobrzeskim częściej meldują się osoby z miast niż wsi, jest to jednak nieznaczna różnica. W 2020 roku napływających z miast odnotowano 191 osób, natomiast ze wsi 175.

W stosunku do zameldowań więcej osób wymeldowuje się z powiatu tarnobrzeskiego. Najwięcej osób opuściło powiat w 2019 roku - 607, a najmniej *ex aequo* w 2014 i 2016 - 458. Częściej wymeldowania następują do miast niż na wieś. Najwięcej wymeldowań do miast odnotowano w 2019 roku w liczbie 376, a najmniej w 2020 – 271. Najwięcej ludności napływowej na wieś przybyło w roku 2018 – 230 osób, a najmniej 2014 roku w liczbie 167.

Na podstawie poniższej tabeli wynika, że najwięcej osób wymeldowujących się za granicę odnotowano w 2014 roku w liczbie 15 z przewagą mężczyzn. Saldo migracji od 2014 roku jest ujemne, największą wartość zanotowano w 2018 roku z wynikiem -197.

Tabela.18. Migracje w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

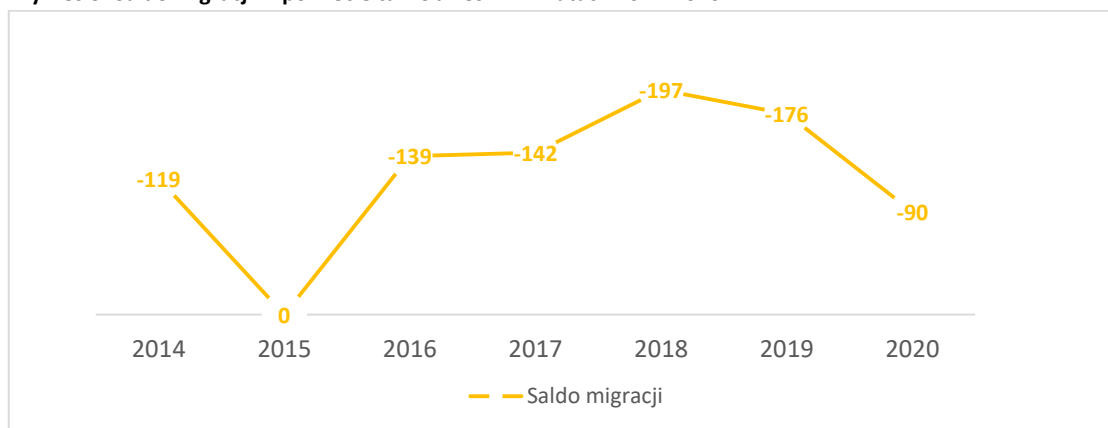
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania:	339	0^{x2}	319	359	407	431	378
Kobiety	171	0 ^x	157	191	217	244	177
Mężczyźni	168	0 ^x	162	168	190	187	201
Z miast:	169	211	169	193	247	226	191
Kobiety	87	99	84	106	130	123	89
Mężczyźni	82	112	85	87	117	103	102
Ze wsi:	164	195	134	155	147	193	175
Kobiety	80	112	68	82	82	117	83
Mężczyźni	84	83	66	73	65	76	92
Wymeldowania:	458	0^x	458	501	604	607	468
Kobiety	235	0 ^x	239	256	325	318	236
Mężczyźni	223	0 ^x	219	245	279	289	232
Do miast:	276	314	268	303	359	376	271
Kobiety	155	185	153	161	195	203	140
Mężczyźni	121	129	115	142	164	173	131
Na wieś:	167	211	186	191	230	224	195
Kobiety	73	119	85	90	123	111	95
Mężczyźni	94	92	101	101	107	113	100
Za granicę:	15	0^x	4	7	-	-	-
Kobiety	7	0 ^x	1	5	-	-	-
Mężczyźni	8	0 ^x	3	2	-	-	-
Saldo migracji:	-119	0,0^x	-139	-142	-197	-176	-90
Wewnętrzne	-110	-119	-151	-146	-195	-181	-100
Zagraniczne	-9	0 ^x	12	4	-2	5	10

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Saldo migracji od 2014 roku w powiecie tarnobrzeskim po wzrostowym trendzie do roku 2018, osiągając wtedy najwyższą wartość (-197) w przedziale analizowanego okresu 2014-2020, przyjęło tendencję spadkową. Saldo migracji w powiecie tarnobrzeskim w roku 2020 wynosiło -90.

² Brak danych

Wykres.9. Saldo migracji w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Sytuacja w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego zaprezentowana została w poniższej tabeli. Analizowany przedział czasowy w latach 2014-2020 wskazuje na wyraźną tendencję wzrostową do roku 2018, w niektórych gminach do 2017. Łączna najwyższa wartość dla całego powiatu wynosząca -195 miała miejsce w 2018 roku. Jedyną Gminą w powiecie tarnobrzeskim, w której saldo migracji wewnętrznych utrzymuje się na poziomie dodatnim jest Gmina Grębów.

Tabela.19. Saldo migracji wewnętrznych w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Baranów Sandomierski – obszar miejski	-18	-1	3	-14	-6	-3	-10
Baranów Sandomierski – obszar wiejski	-9	30	-14	-14	-63	-30	-42
Gorzyce	-77	-78	-83	-69	-67	-98	-69
Grębów	41	21	12	16	29	24	58
Nowa Dęba – obszar miejski	-47	-59	-53	-36	-69	-38	-43
Nowa Dęba – obszar wiejski	0	-32	-16	-29	-19	-36	6
Powiat tarnobrzeski	-110	-119	-151	-146	-195	-181	-100

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021.

Poniższa tabela pokazuje sytuację związaną z migracjami zagranicznymi w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020. W 2020 roku łączna wartość dla powiatu tarnobrzeskiego wyniosła 10, największe saldo migracji zaobserwowano w tym samym roku

³ Wartość na wykresie „0” za 2015 rok – brak danych

w Gminie Nowa Dęba w obszarze wiejskim jak i miejskim, najniższe natomiast w Gminie Baranów Sandomierski – obszar wiejski oraz miejski.

Tabela.20. Saldo migracji zagranicznych w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzesciego w latach 2014-2020.

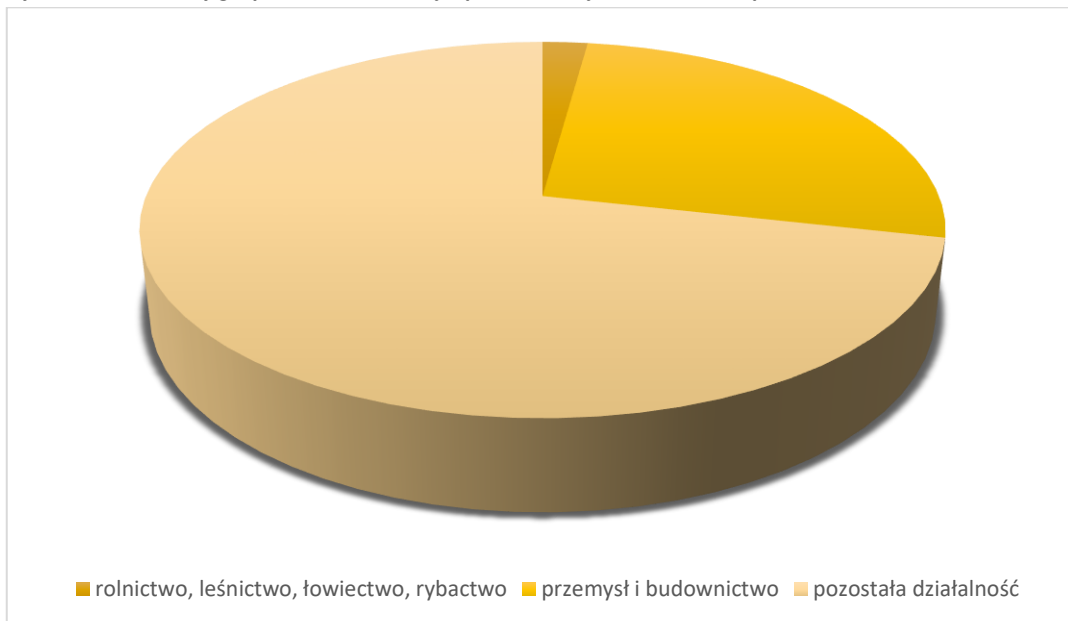
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Baranów Sandomierski – obszar miejski	0	0	0	0	1	0	0
Baranów Sandomierski – obszar wiejski	-4	0	1	3	2	2	0
Gorzyce	-7	0	4	-5	-13	-5	1
Grębów	2	0	-2	2	1	2	2
Nowa Dęba – Obszar miejski	0	0	7	4	7	5	5
Nowa Dęba – Obszar wiejski	0	0	7	4	7	5	5
Powiat tarnobrzesci	-9	0	12	4	-2	5	10

b. Przedsiębiorczość

POWIAT TARNOBRZESKI

W powiecie tarnobrzescim na koniec roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 3 768 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 2 899 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W roku 2020 zarejestrowano 255 nowych podmiotów, a 112 wyrejestrowano. Najwięcej podmiotów posiadających osobowość prawną w powiecie tarnobrzescim w liczbie 214 jest spółek cywilnych. Pod względem liczby osób zatrudnionych najwięcej jest mikro-przedsiębiorstw zatrudniających 0-9 pracowników w liczbie 3 635. 2,1% (81) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo, swój rodzaj działalności deklarowało 26,4% (994) podmiotów, a 71,5% (2 693) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie tarnobrzescim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (27,6%) oraz budownictwo (19,2%).

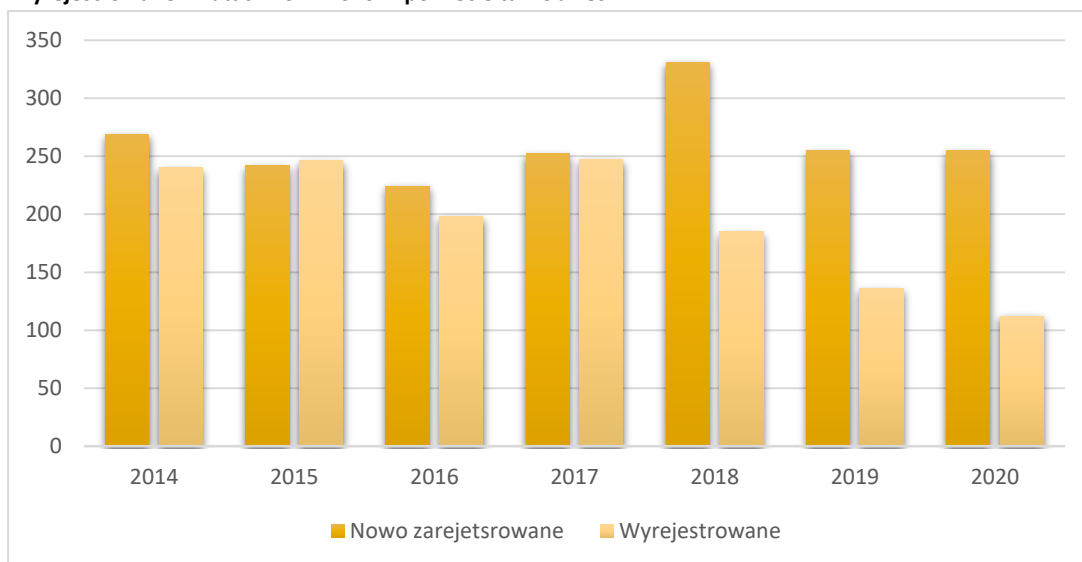
Wykres.10. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w powiecie tarnobrzeskim w 2020 roku.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

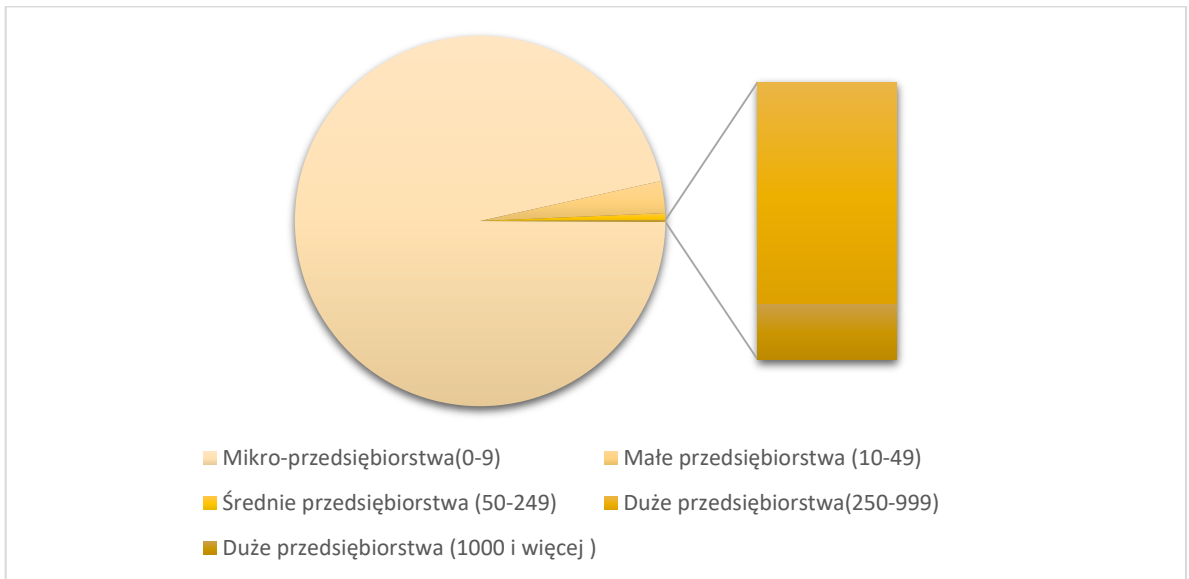
Na analizowanym poniżej wykresie w przedziale czasowym w latach 2014-2020 najczęściej nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw odnotowano w 2018 roku, najmniej natomiast w roku 2016. Największa liczba wyrejestrowań miała miejsce w roku 2017, a najmniejsza w 2020.

Wykres.11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w latach 2014-2020 w powiecie tarnobrzeskim.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

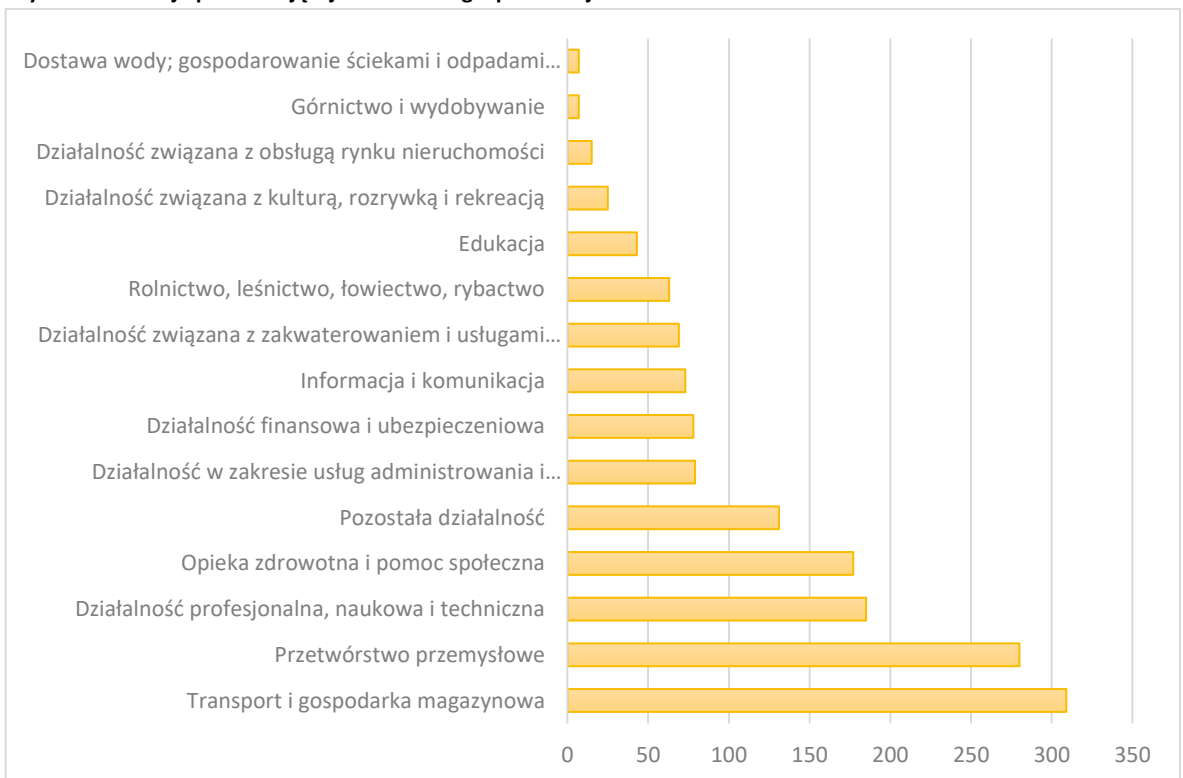
Wykres.12. Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klas wielkości w powiecie tarnobrzeskim w 2020 roku.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie powiatu tarnobrzeskiego w 2020 roku zarejestrowanych było 8 spółdzielni, 179 spółek handlowych, w tym: spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego – 14, spółki handlowe akcyjne – 7, spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością – 136, spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałem kapitału zagranicznego – 14.

Wykres.5. Rodzaje przeważającej działalności gospodarczej.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarze powiatu tarnobrzeskiego, pod Tarnobrzegiem i w Nowej Dębie znajdują się tereny Tarnobrzesckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Oddział Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. w Tarnobrzegu realizuje zadania związane z pozyskiwaniem inwestorów i zarządzaniem Tarnobrzescką Specjalną Strefą Ekonomiczną EURO-PARK WISŁOSAN. Głównym celem działania TSSE jest wzrost aktywności gospodarczej terenów, które uważane są za słabiej rozwinięte ekonomicznie, poprzez wykorzystanie istniejących walorów inwestycyjnych tych obszarów oraz rozwój więzi kooperacyjnych w strefie i jej bezpośrednim otoczeniu.

Od 20 lat w TSSE realizowane są procedury wydawania zezwoleń i lokowania kolejnych inwestycji w strefie. Aktywną działalność prowadzą tu przedsiębiorstwa reprezentujące różne branże, m.in. przetwórstwo aluminium, farmaceutyki, szkło gospodarcze, elektronikę, produkcję materiałów budowlanych, meble i przemysł poligraficzny. W znaczący sposób zmienił się dotychczasowy wizerunek pierwotnych terenów strefy. Oddział ARP S.A. w Tarnobrzegu zlecił wybudowanie kompleksu nowoczesnych hal produkcyjno-magazynowych pod wynajem dla inwestorów, a także modernizację obiektów produkcyjnych i administracyjnych w strefie. Zasoby udostępniane inwestorom na terenie strefy obejmują tereny inwestycyjne, w znacznej mierze uzbrojone, budynki oraz infrastrukturę techniczną. Właścicielami tego majątku są przedsiębiorstwa działające na terenie Tarnobrzesckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w chwili jej ustanowienia oraz gminy i zarządzający TSSE EURO-PARK WISŁOSAN - Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie.⁴

Przedsiębiorcy działający w podstrefie Tarnobrzeg:

- ZSChiM Piotrowice II Sp. z o.o. – producent surowców chemicznych i mineralnych dla budownictwa
- FENIX METALS Sp. z o.o. – recycling (odzysk cyny i ołowiu)
- Tarkon Sp.z o.o. – konstrukcje metalowe, obróbka metali
- Magielek Magiel i Pralnia - usługi czyszczenia i prasowania odzieży
- Pilkington Automotive Poland Sp. z o.o. - branża motoryzacyjna
- BK Glass Sp. z o.o. - producent szkła hartowanego
- Schollglas Polska Sp. z o.o. - produkcja dotycząca obróbki szkła polegająca na szlifowaniu, wierceniu, gięciu, hartowaniu i nakładaniu powłok na szkło.

⁴ <https://tsse.arp.pl/o-strefie/o-nas>

- Phoenix Contact Wielkopolska Sp. z o.o. - Planowane przedsięwzięcie polegać będzie na produkcja złączy elektrotechnicznych.

Rejon inwestycyjny Gorzyce:

- Alumetal Poland Sp. z o.o. – produkcja aluminium
- Press + Sintertechnik Sp. z o.o. – produkcja rdzeni solnych do odlewów aluminiowych
- Federal-Mogul Gorzyce S.A. - producent tłoków dla przemysłu samochodowego
- Metaltec sp. z o.o. - wytapianie odpadów aluminiowych i żeliwnych

Przedsiębiorcy działający w podstrefie Nowa Dęba:

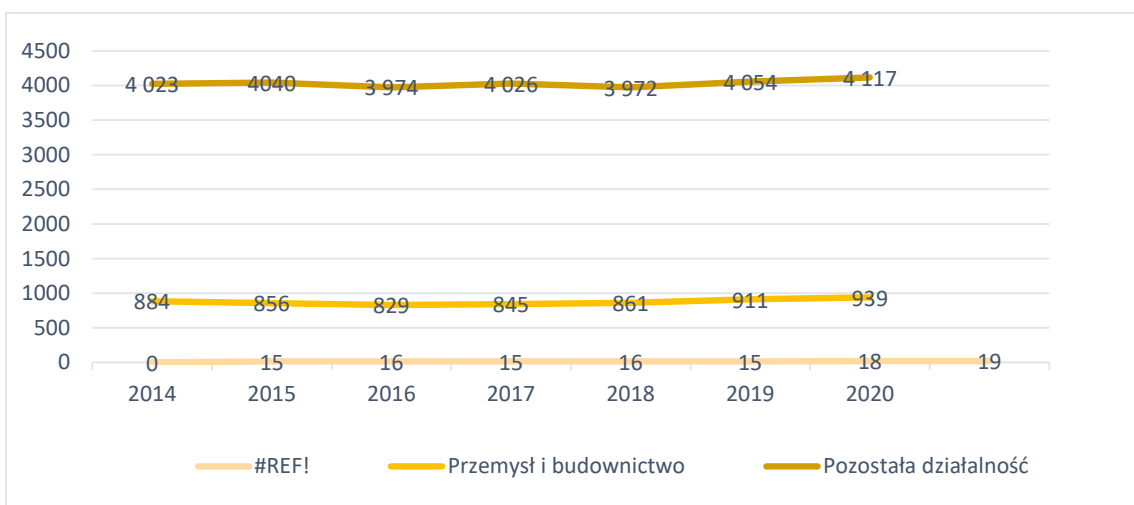
- Zakłady Farmaceutyczne Polpharma S.A.(Sanfarm Sp. z o.o.) – produkcja środków farmaceutycznych
- Dezamet S.A. – produkcja dla przemysłu maszynowego i obronnego
- Marma Polskie Folie Sp. z o.o. – przetwórstwo PCV, producent folii dla ogrodnictwa i budownictwa
- Bester Medical System Sp. z o.o. – produkcja urządzeń medycznych
- PRO-FUND Sp. z o.o. - konstrukcje metalowe
- Pharmacom Media Communications Sp. z o.o. - producent środków farmaceutycznych
- Technomal S.A. (INDE S.A.) - Utworzenie zakładu; Świadczenie usług związanych z lakiernictwem.

MIASTO TARNOBRZEG

W Tarnobrzegu w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 5 075 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 3 782 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 272 nowe podmioty, a 157 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (498) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (269) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (683) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (157) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Tarnobrzegu najwięcej (505) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując

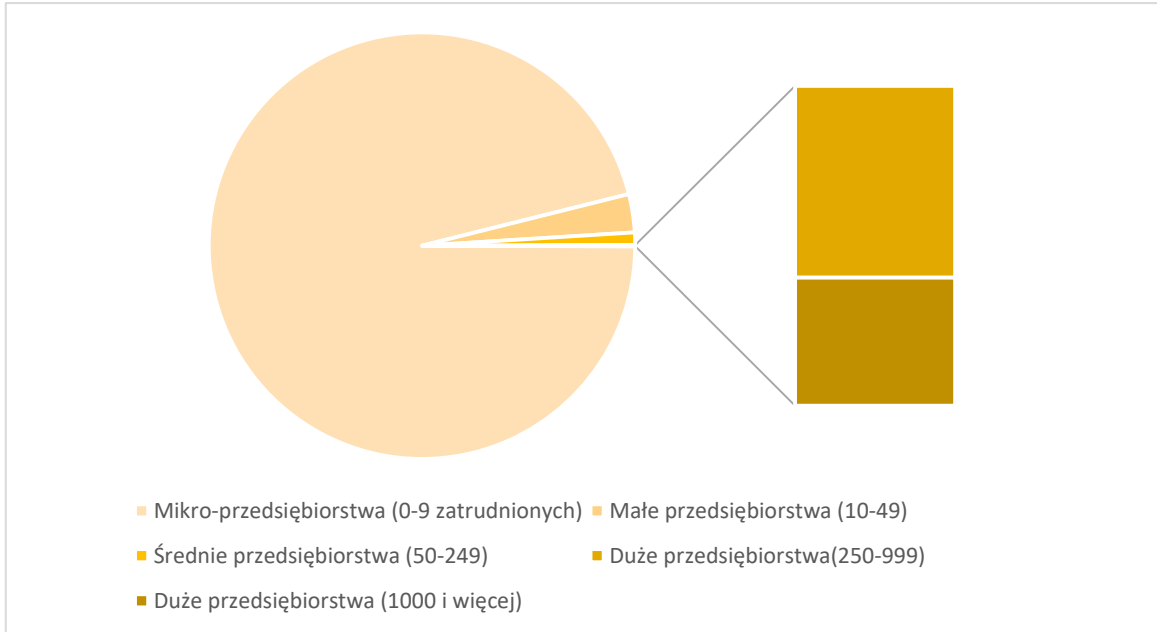
rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (4 875) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 0,4% (19) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 18,5% (939) podmiotów, a 81,1% (4 117) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Tarnobrzegu najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (31.2%) oraz Budownictwo (13.2%).

Wykres.13. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2014-2020

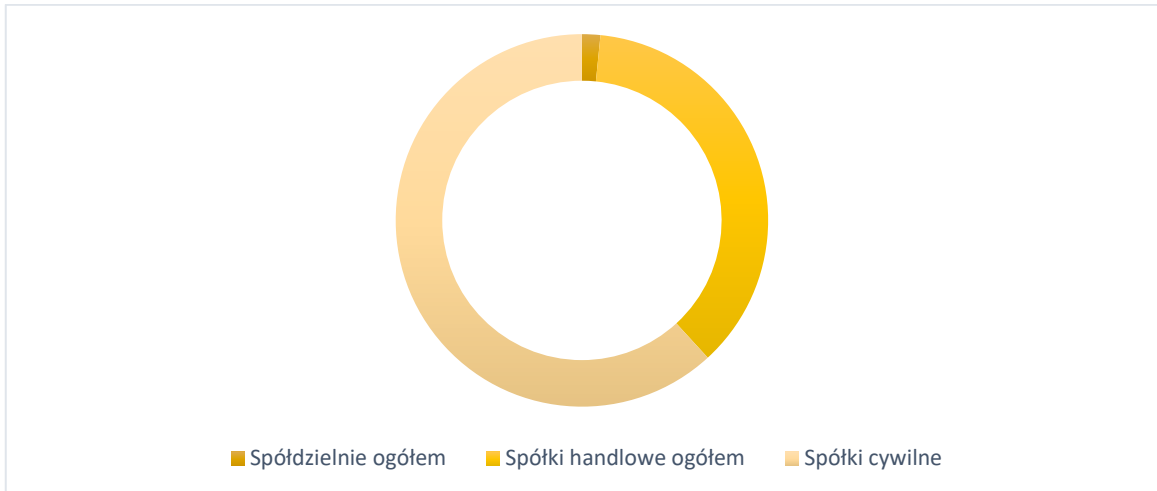
Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres.14. Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości 2020 rok

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres.15. Podmioty gospodarki narodowej wg form prawnych 2020 rok

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela.21. Rodzaje prowadzonych działalności gospodarczych na terenie miasta Tarnobrzeg w 2020r wg klasyfikacji PKD.

Rodzaj działalności gospodarczej	liczba
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykl	1 181
Budownictwo	500
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	454
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	342
Przetwórstwo przemysłowe	256
Transport i gospodarka magazynowa	204
Pozostała działalność	166

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	125
Informacja i komunikacja	118
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	112
Edukacja	111
Działalność zakresu usług administrowania i działalność wspierająca	67
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	62
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	57
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12
Górnictwo i wydobywanie	2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną do układów klimatyzacyjnych	1

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

c. Struktura osób pracujących i pozostających bez pracy

STRUKTURA RYNKU PRACY W POWIECIE TARNOBRZESKIM

Bezrobocie na terenie powiatu tarnobrzeskiego od roku 2014 znacznie spadło. W 2014 roku łączna liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnobrzegu wynosiła 2 892, z czego liczbę 1 555 stanowiły kobiety, a 1 337 mężczyźni.

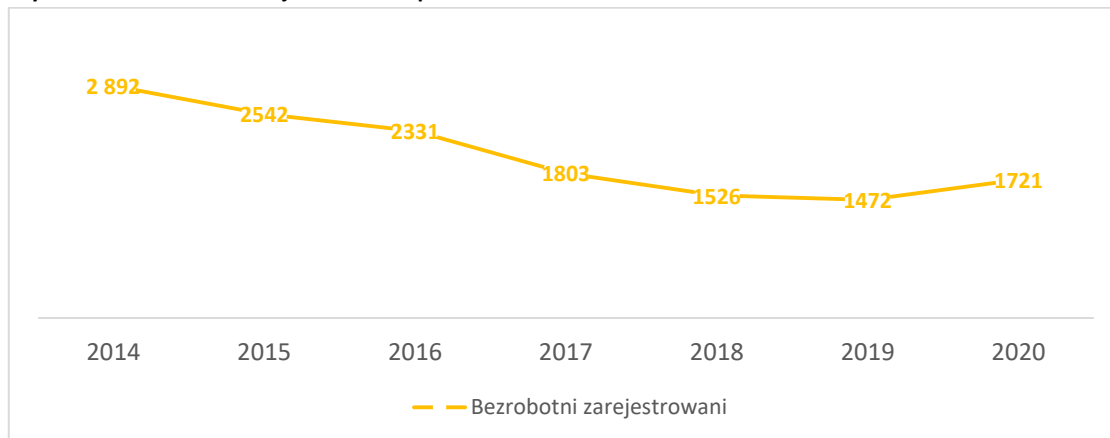
Tabela.22. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020, wg płci.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kobiety	1 555	1 363	1 277	1 050	887	836	931
Mężczyźni	1 337	1 179	1 054	753	639	636	790
Ogółem	2 892	2 542	2 331	1 803	1 526	1 472	1 721

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najmniej osób bezrobotnych w przedziale lat 2014-2020 odnotowano w roku 2019 – 1 472. W 2020 roku liczba osób bezrobotnych na skutek stanu epidemii koronawirusa wzrosła do 1 721.

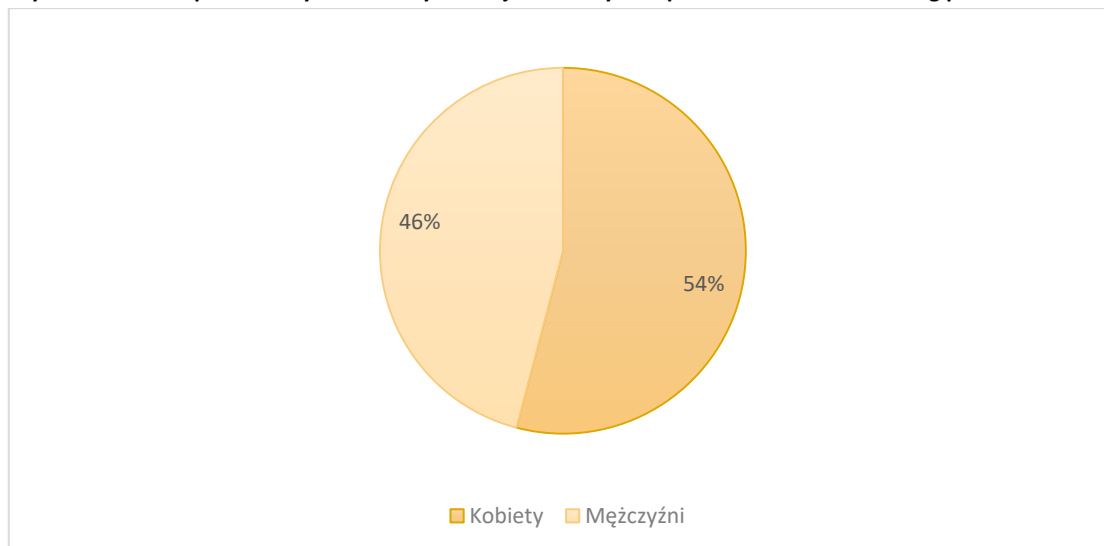
Wykres.16. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W powiecie tarnobrzeskim w 2020 roku 54% stanowiły bezrobotne kobiety, a 46% mężczyźni.

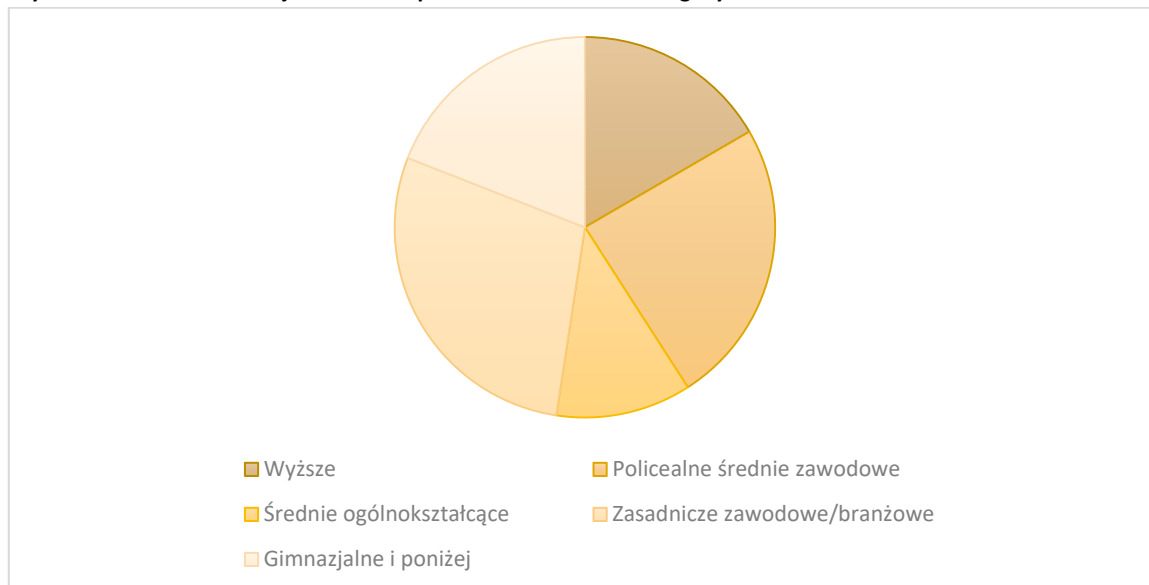
Wykres.17. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie tarnobrzeskim wg płci w roku 2020.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najwięcej osób bezrobotnych w 2020 roku odnotowano w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – 491, co daje 29% badanych. Kolejną grupą, w której występuje duży problem bezrobocia są osoby z wykształceniem policealnym średnim zawodowym – 418 osób, stanowiących 24%. Dużą grupę reprezentują osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej w liczbie 328 osób – 19%, podobnie jak osoby z wykształceniem wyższym w liczbie 286, co daje 17% wśród badanych. Najmniej jest natomiast bezrobotnych w grupie osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w liczbie 198, stanowiących 12%.

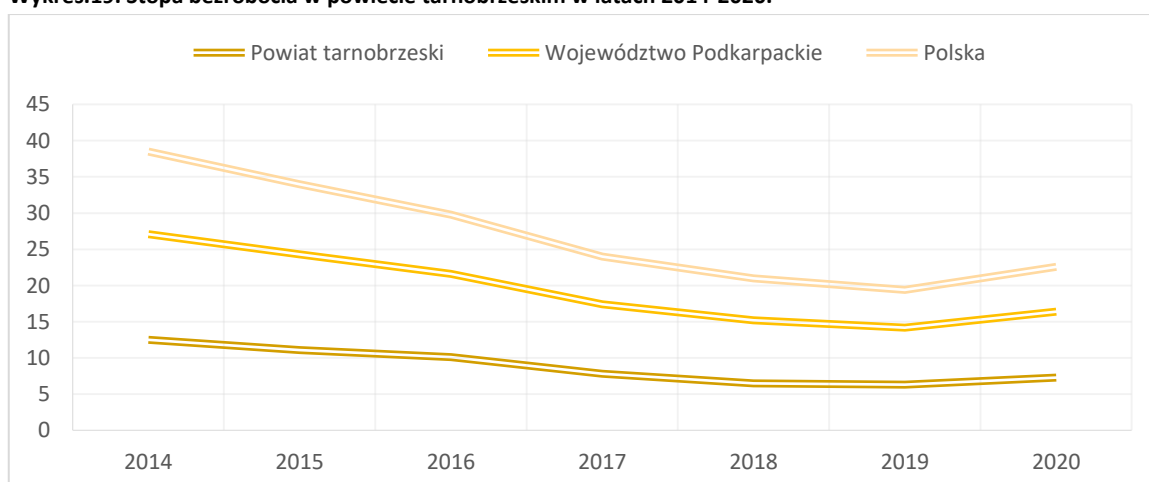
Wykres.18. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim wg wykształcenia w roku 2020.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Stopa bezrobocia w powiecie tarnobrzeskim do 2019 roku przyjmowała tendencję spadkową i wynosiła w roku 2019 6,3%, podobno sytuacja ma miejsce w województwie podkarpackim i na terenie całego kraju. Województwo podkarpackie w 2019 roku osiągnęło wynik 7,9%, natomiast w Polsce - 5,2%. Sytuacja w powiecie tarnobrzeskim prezentuje się na rok 2020 lepiej niż w województwie podkarpackim, natomiast gorzej niż na terenie całego kraju. W powiecie tarnobrzeskim nastąpił wzrost stopy bezrobocia w 2020 roku do 7,3%, w województwie podkarpackim do 9,1%, a w całym kraju do 6,2%.

Wykres.19. Stopa bezrobocia w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela prezentuje liczbę osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnobrzegu w poszczególnych gminach powiatu.

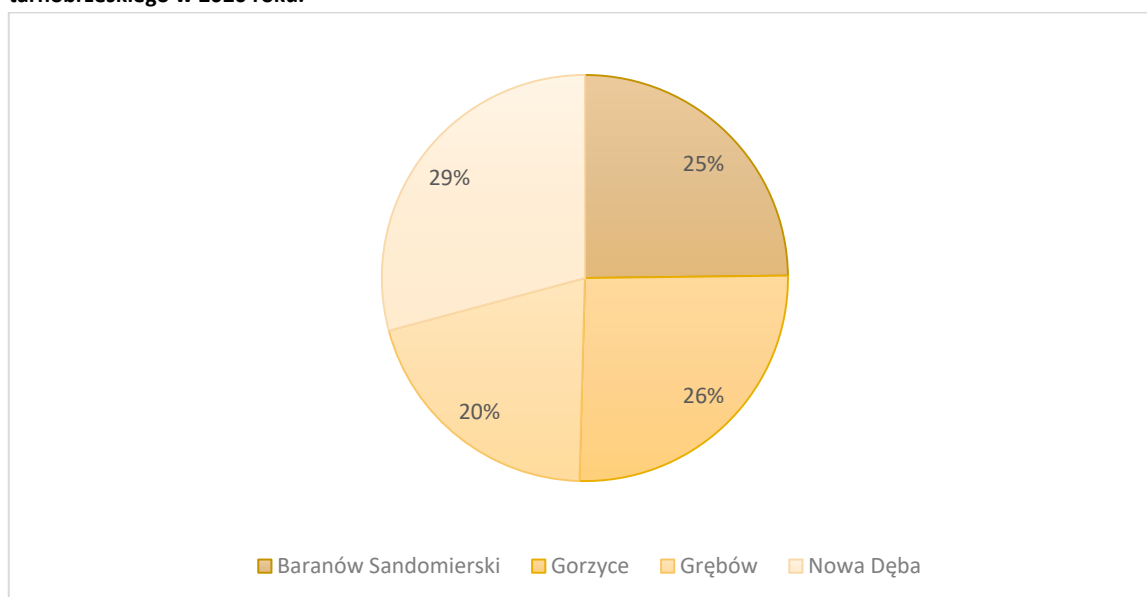
Tabela.23. Bezrobotni zarejestrowani w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Baranów Sandomierski	625	594	548	455	379	371	427
Gorzyce	628	552	530	434	398	376	441
Grębów	630	534	468	376	317	336	351
Nowa Dęba	1 009	862	785	538	432	389	502
Powiat Tarnobrzeski	2 892	2 542	2 331	1 803	1 526	1 472	1 721

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największy udział procentowy bezrobocia rejestrowanego przypada na gminę i miasto Nowa Dęba - 29%, następnie Gminę Gorzyce – 26%, kolejno po niej Gmina i Miasto Baranów Sandomierski – 25%, a najmniejszy udział procentowy Gmina Grębów – 20%.

Wykres.20. Udział procentowy osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w 2020 roku.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Bezrobotnych zarejestrowanych na omawianym terenie najwięcej zaobserwowano w przedziale wiekowym 25-34 lat, najmniej natomiast 24 lata i poniżej. Jednakże biorąc pod uwagę rzeczywiste grupy ludzi zdolnych do pracy z najbardziej miarodajnym wskaźnikiem do analizy będą osoby w przedziałach 25-34 lat, 35-44 lat i 45-54 lat, ponieważ 24 lata i poniżej są to osoby często uczące się. Natomiast wśród ludności do lat 55 będą znajdowały się osoby

pobierające świadczenia emerytalne. Zatem w tych trzech grupach wiekowych nadal największe bezrobocie obserwuje się w przedziale wiekowym 25-34, natomiast najmniejsze 35-54 lat. Największy spadek odnotowano w większości z tych grup w 2019 roku, jedynie w grupie 45-54 lat najmniej zarejestrowanych bezrobotnych było w roku 2018. W każdej z omawianych grup nastąpił wzrost bezrobocia rejestrowanego w 2020 roku.

Tabela.24. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim wg wieku

Wiek	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
24 lata i mniej	521	436	388	248	225	196	236
25-34	881	777	698	536	486	416	481
35-44	621	544	482	411	339	336	432
45-54	518	456	414	325	259	281	310
55 lat i więcej	351	329	349	283	217	243	262

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W powiecie tarnobrzeskim łączna liczba osób pracujących na koniec 2019 roku wynosiła 11 211 osób, jest to wzrost o 11 w porównaniu do roku 2018. Od 2014 roku utrzymywała się tendencja wzrostowa wśród osób pracujących. Poniżej zaprezentowane zostały dane osób pracujących w poszczególnych gminach powiatu.

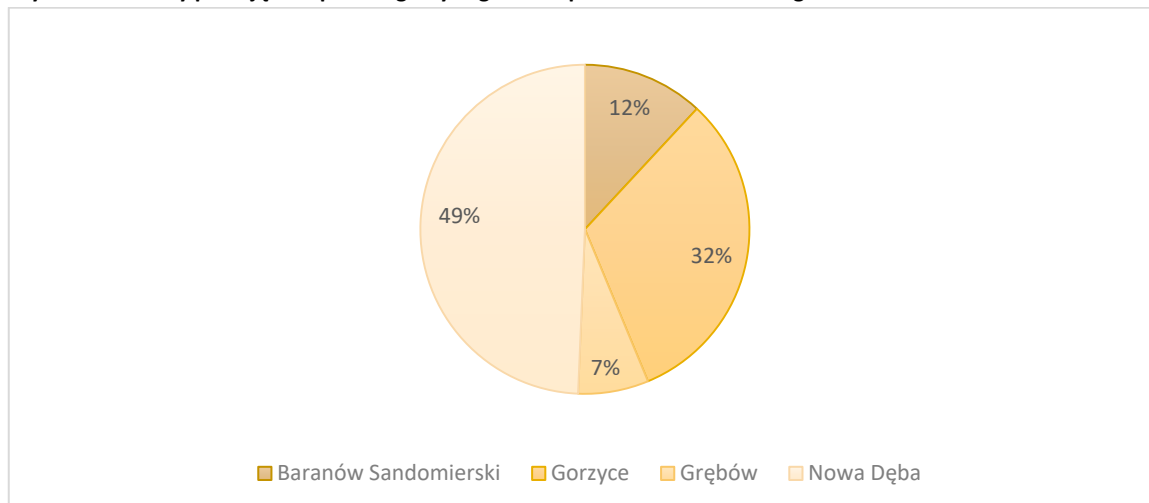
Tabela.25. Osoby pracujące w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2019.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Baranów Sandomierski	1 323	1 262	1 270	1 334	1 325	1 336
Gorzyce	3 012	3 105	3 389	3 645	3 740	3 568
Grębów	867	835	806	805	808	776
Nowa Dęba	4 694	4 640	4 773	4 862	5 327	5 531
Powiat Tarnobrzeski	9 896	9 842	10 238	10 646	11 200	11 211

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2019 roku odnotowano największy udział procentowy wśród osób pracujących w gminie i mieście Nowa Dęba – 49%. Drugie miejsce pod względem pracujących osób zajęła Gmina Gorzyce – 32%. Najmniej odnotowano w Gminie i Mieście Baranów Sandomierski – 12% oraz Gminie Grębów – 7 %

Wykres.21. Osoby pracujące w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w roku 2019.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najwięcej pracujących w powiecie tarnobrzeskim obserwuje się wśród mężczyzn. Od roku 2014 do 2019 roku liczba pracujących mężczyzn wzrosła o 1012 osób, natomiast kobiet jedynie o 303.

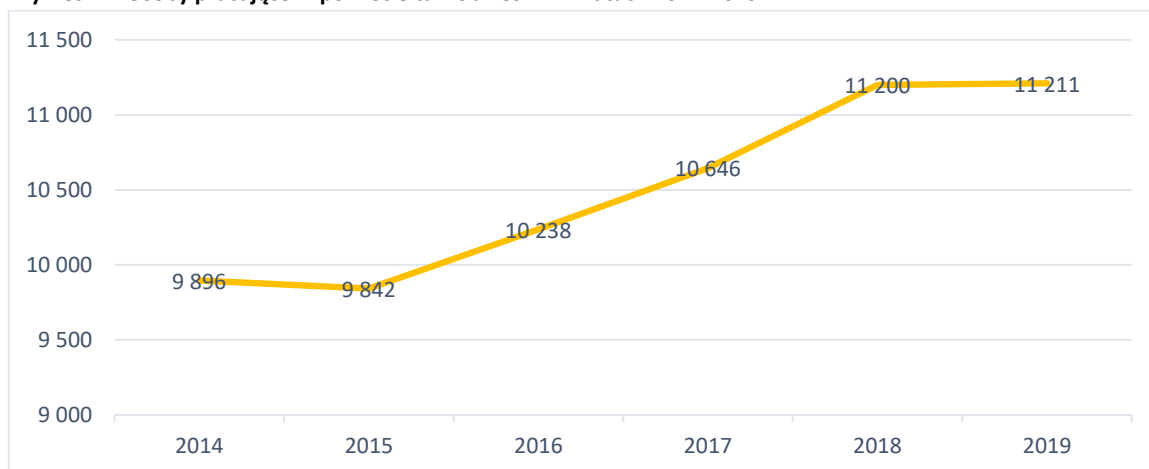
Tabela.26. Osoby pracujące w powiecie tarnobrzeskim wg płci w latach 2014-2019.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kobiety	4 084	3 892	4 102	4 196	4 445	4 387
Mężczyźni	5 812	5 950	6 136	6 450	6 775	6 824
Ogółem	9 896	9 842	10 238	10 646	11 200	11 211

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

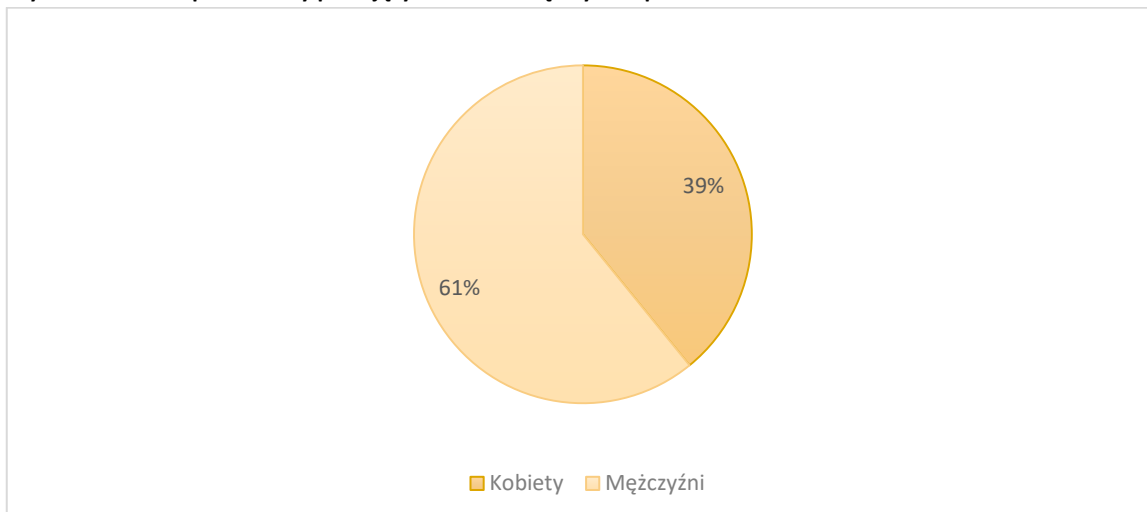
Poniższy wykres prezentuje utrzymującą się tendencję wzrostową od roku 2015 do 2019 roku wśród osób pracujących.

Wykres.22. Osoby pracujące w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2019.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres.23. Udział procentowy pracujących kobiet i mężczyzn w powiecie tarnobrzeskim w roku 2019.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

STRUKTURA RYNKU PRACY W MIEŚCIE TARNOBRZEG

Z analizy omawianego okresu (2014-2020) wynika, że bezrobocie rejestrowane na terenie miasta Tarnobrzeg znacznie spadło. W roku 2014 bezrobotnych zarejestrowanych w mieście odnotowano 2 749, natomiast w roku 2020 1 492. Najmniejsze bezrobocie przypadało na rok 2019 – 1 284 bezrobotnych zarejestrowanych. Za ponowną przyczynę wzrostu bezrobocia w 2020 roku uznać można sytuację epidemiczną w kraju związaną z koronawirusem, na skutek czego wiele osób straciło pracę z powodu likwidacji i upadku wielu branż.

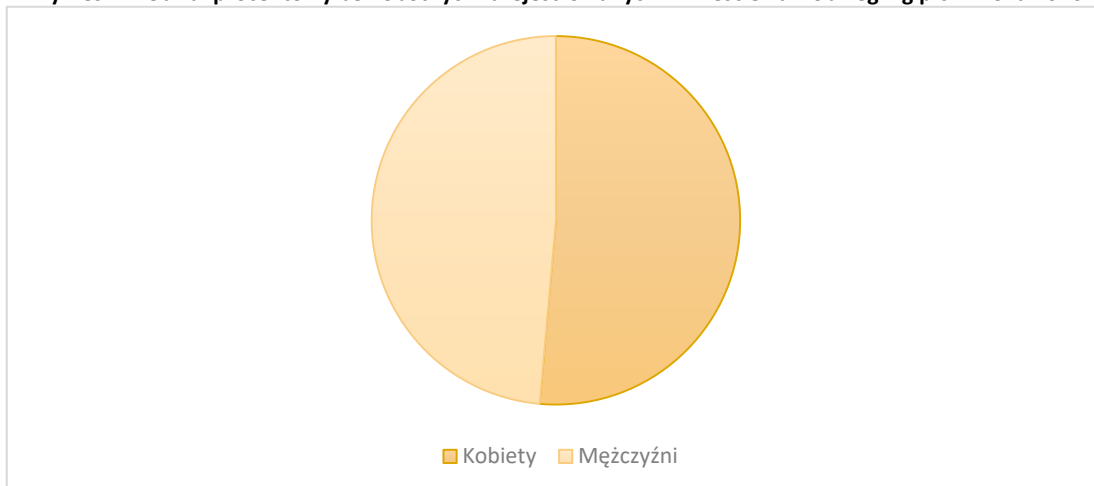
Tabela.27. Bezrobotni zarejestrowani w mieście Tarnobrzeg w latach 2014-2020 wg płci

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kobiety	1 401	1 221	1 100	917	774	676	767
Mężczyźni	1 348	1 130	983	788	699	608	725
Ogółem	2 749	2 351	2 083	1 705	1 473	1 284	1 492

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

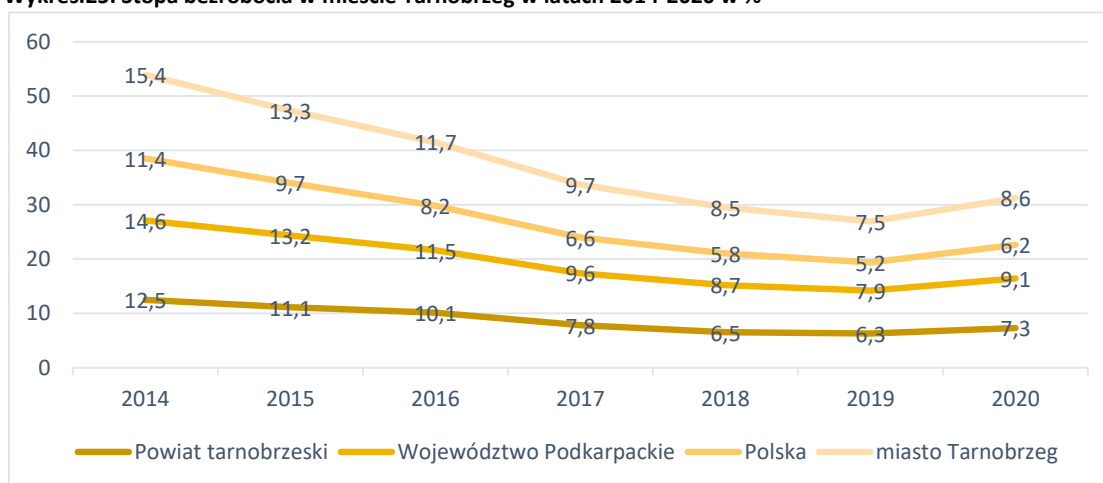
W mieście Tarnobrzeg przeważającą grupę bezrobotnych zarejestrowanych w roku stanowiły kobiety – 51%.

Wykres.24. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w mieście Tarnobrzeg wg płci w roku 2020

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres.25. Stopa bezrobocia w mieście Tarnobrzeg w latach 2014-2020 w %

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższy wykres prezentuje sytuację miasta Tarnobrzeg na tle kraju, województwa oraz powiatu tarnobrzeskiego pod względem stopy bezrobocia.

Największą grupę wśród bezrobotnych zarejestrowanych stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Najmniej bezrobotnych odnotowuje się w grupie osób do 25 roku życia, są to najczęściej osoby nadal uczące się. Równie korzystnie wypada grupa osób do 30 roku życia.

Tabela. 28. Bezrobotni zarejestrowani w mieście Tarnobrzeg wg wieku w latach 2014-2020

Wiek	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Do 25 roku życia	356	247	224	136	119	103	110
Do 30 roku życia	-	584	498	354	313	252	286

Powyżej 50 roku życia	627	598	545	457	384	345	398
Długotrwale bezrobotni	1 639	1 452	1 217	1 001	762	657	754

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nieznaczny wzrost obserwuje się natomiast w liczbie osób pracujących na terenie miasta Tarnobrzeg. Od roku 2014 do roku 2020 odnotowano wzrost o 317 osób pracujących.

Tabela.29. Osoby pracujące w mieście Tarnobrzeg wg płci w latach 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kobiety	5 735	5 785	6 051	6061	5 994	6 118	5 949
Mężczyźni	4 338	4 345	4 296	4 243	4 247	4 265	4 441
Ogółem	10 073	10 130	10 347	10 304	10 241	10 383	10 390

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela prezentuje osoby pracujące w mieście Tarnobrzeg wg sektorów ekonomicznych.

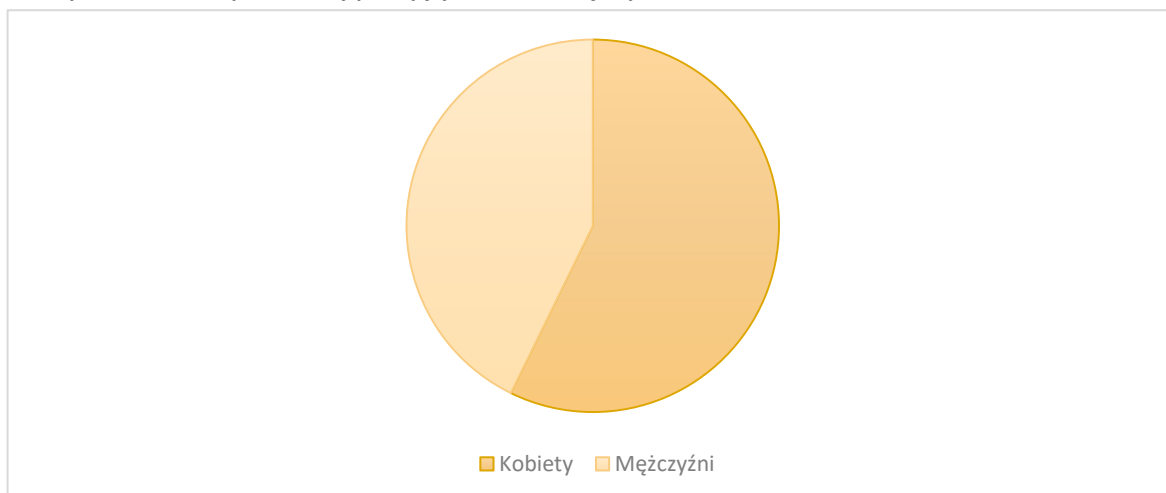
Tabela.30. Osoby pracujące w mieście Tarnobrzeg wg sektorów ekonomicznych w latach 2014-2019

Sektor	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rolniczy	1 797	1 798	1 798	1 797	1 797	1 797
Przemysłowy	2 347	2 352	2 439	2 379	2 551	2 563
Usługowy	2 049	2 085	2 161	2 150	2 104	2 225
Finansowy	480	475	446	481	416	437
Pozostałe	5 305	5 325	5 468	5 462	5 344	5 332
Ogółem	11 978	12 035	12 312	12 269	12 212	12 354

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W roku 2020 w mieście Tarnobrzeg kobiety pracujące stanowiły 57%, natomiast mężczyźni 43% ogółu.

Wykres.26. Udział procentowy pracujących kobiet i mężczyzn w 2020

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.3.2. Aktywizacja zawodowa realizowana przez Urząd Pracy.

a. Rozwój Zasobów ludzkich

Najważniejszym sukcesem w obszarze rynku pracy na przestrzeni ostatnich lat jest spadek stopy bezrobocia z poziomu średniej miesięcznej stopy bezrobocia na obszarze powiatu 12,89% w roku 2015 do 7,8 % w roku 2020. Powiatowy Urząd Pracy przyczynił się do tego wspierając przedsiębiorców i pracodawców środkami finansowymi w formie instrumentów rynku pracy. W latach 2015-2020 udało się zorganizować m.in.:

-prace interwencyjne dla 808 osób;
-roboty publiczne dla 1772 osób;
-doposażenia stanowisk pracy dla 618 osób. Udało się też pomóc 437 bezrobotnym zainteresowanym rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie dotacji na ten cel.

Dodatkowo Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu podejmował działania aktywizujące i promujące zatrudnienie grup defaworyzowanych na rynku pracy :

- **osób niepełnosprawnych** (w ramach środków PFRON)
- **osób zagrożonych udziałem w procederze handlu ludźmi** poprzez udział w pracach Wojewódzkiego Zespołu ds. Handlu Ludźmi
- **osób bezdomnych** poprzez podpisanie porozumienia ze Schroniskiem dla Bezdomnych by tworzyć platformę współpracy na rzecz wychodzenia z bezdomności poprzez przywracanie na rynek pracy

W związku z zaistniałą w kraju sytuacją pandemiczną oraz wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 1842, z późn. zm.), Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu otrzymał decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dodatkowe środki na realizację instrumentów wsparcia przedsiębiorców w ramach tarczy antykryzysowej w wysokości 41 010 525,44 zł. Zadaniem tych instrumentów oraz szeregu innych rozwiązań wprowadzonych ustawą było ograniczenie negatywnych skutków wprowadzenia stanu epidemii i związanych z tym obostrzeń na gospodarkę. W 2020 roku rozpatrzono 5845 wniosków o pomoc.

Działania podejmowane przez Tarnobrzeski Urząd Pracy w latach 2015-2020, których kontynuacja obejmować będzie również nowy horyzont działań w latach 2021-2027 to m.in. obszar związany z kapitałem ludzkim i włączeniem społecznym. Plan pracy na rok 2021 obejmować będzie działania z zakresu:

- Wsparcia w obszarze zatrudnienia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz współpraca z pracodawcami, w tym zindywidualizowanie pomocy osobom bezrobotnym poszukującym pracy w aktywnym poszukiwaniu pracy, współpraca z przedsiębiorcami/pracodawcami w zakresie przygotowania osób bezrobotnych i poszukujących pracy do podjęcia zatrudnienia w zawodach deficytowych lub innej pracy zarobkowej.
- Ustawiczne zwiększanie efektywności pracy i oddziaływań służb zatrudnienia poprzez zastosowanie i wykorzystanie dostępnych instrumentów rynku pracy oraz tworzenie nowych programów rynku pracy, w tym aktywizacja osób wymagających wsparcia na rynku pracy poprzez realizowanie działań związanych ze świadczeniem usług i instrumentów rynku pracy określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy, wspieranie tworzenia nowych i trwałych miejsc pracy.
- Rozwój współpracy publicznych służb zatrudnienia z instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy, działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród mieszkańców, w tym rozwój oraz intensyfikacja wspólnych działań na rzecz wspierania zmian na rynku pracy, rozwoju społecznego i ograniczania negatywnych skutków bezrobocia.
- Dostosowanie kwalifikacji zawodowych uczestników rynku pracy do potrzeb przedsiębiorców/ pracodawców, w tym wsparcie przedsiębiorców/pracodawców w zakresie identyfikacji i analizy potrzeb szkoleniowych oraz realizacji procesu szkolenia, zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej osób bezrobotnych i poszukujących pracy, wsparcie przedsiębiorców/pracodawców w zakresie identyfikacji i analizy potrzeb szkoleniowych oraz realizacji procesu szkolenia
- Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy, w tym zwiększenie aktywności zawodowej oraz szans na zatrudnienie osób z niepełnosprawnością z wykorzystaniem usług i instrumentów rynku pracy
- Wzmocnienie pozytywnego wizerunku Urzędu oraz doskonalenie organizacji pracy Urzędu.

a. Poradnictwo pracy i poradnictwo zawodowe

Poradnictwo zawodowe w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnobrzegu świadczone jest zgodnie ze szczegółowymi warunkami realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy. W okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. zostały zrealizowane następujące zadania:

1) Udzielanie porad indywidualnych z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę pracy, w tym badanie kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych. Indywidualnym poradnictwem zawodowym objętych zostało 350 osób. Porada zawodowa nie jest spotkaniem jednorazowym, a procesem na który składa się kilka spotkań i rozmów między doradcą a klientem. W ramach porad indywidualnych odbyło się 636 wizyt osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Większość porad indywidualnych jest kontynuowana i zaplanowano kolejne spotkania.

2) Inicjowanie, organizowanie i prowadzenie grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy polegających na bezpośrednim kontakcie pracownika urzędu pracy z osobami, które potrzebują pomocy w celu rozwiązania swoich problemów zawodowych lub nabyciu umiejętności w zakresie poszukiwania pracy. Pomoc doradcza świadczona w formie poradnictwa grupowego w 2020 roku objęła 6 grup warsztatowych. W sumie w grupowych poradach zawodowych udział wzięły 53 osoby.

3) Udzielanie indywidualnych lub grupowych informacji zawodowych o zawodach, rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu. Informacja indywidualna polega na bezpośrednim kontakcie pracownika urzędu pracy z osobą zgłaszającą potrzebę uzyskania informacji zawodowej. W 2020 r. udzielono 1333 indywidualnych informacji zawodowych. Informacje dotyczyły najczęściej możliwości nabycia nowych kwalifikacji lub doskonalenia zawodowego poprzez szkolenie oraz możliwości skorzystania z dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Informowano również o zasadach korzystania z usług i instrumentów rynku pracy, stronach internetowych z ofertami pracy, wzorach dokumentów aplikacyjnych, instytucjach, które realizują projekty skierowane dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Informacja grupowa polega na bezpośrednim kontakcie pracownika urzędu przy z zainteresowanymi osobami w ramach spotkania informacyjnego, które ma na celu przedstawienie informacji zawodowych. Informacje dotyczyły podstawowych usług i instrumentów rynku pracy, informacji o zawodach i ogólnej sytuacji na rynku pracy, możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych, oczekiwań pracodawców w zakresie kwalifikacji wymaganych od kandydatów do pracy,

możliwości podejmowania własnej działalności gospodarczej. Spotkaniami informacyjnymi objęto łącznie 54 osoby.

b. Współpraca z partnerami rynku pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu realizuje zadania z zakresu współpracy z przedsiębiorcami w celu pomocy w znalezieniu zatrudnienia dla osób bezrobotnych. Pośrednicy pracy działający z ramienia Powiatowego Urzędu Pracy w 2020 roku przeprowadzili 760 wizyt, informując przy tym pracodawców o usługach świadczonych przez Urząd oraz zachęcając ich do współpracy. Nawiązano kontakt z 177 nowymi firmami oraz utrzymano dotychczasową współpracę z 583 podmiotami. W trakcie tych spotkań pozyskano 88 ofert pracy, w których pracodawcy zadeklarowali:

- Zatrudnienie nowych pracowników (133 stanowiska),
- Zorganizowanie stażu (54 osoby),
- Zorganizowanie prac interwencyjnych (7 osób),
- Utworzenie stanowisk w ramach umowy o wyposażenie (12 osób),
- Zainteresowanie przeszkoleniem 5 pracowników ze środków KFS.

Na koniec 2020 r. rejestr pracodawców obejmował 3427 aktywnych podmiotów (na koniec 2019 r. - 3219), w tym:

- 1586 z miasta Tarnobrzeg,
- 333 z gminy Nowa Dęba,
- 260 z gminy Gorzyce,
- 197 z gminy Baranów Sandomierski,
- 157 z gminy Grębów,
- 894 spoza terenu działania Urzędu.

Dodatkowo w ramach zainicjowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu wraz z Powiatową Radą Rynku Pracy z Tarnobrzegu porozumienia pn. „Sześcian Podkarpacko-Świętokrzyski”, zrzeszającego powiaty z województwa podkarpackiego tj. tarnobrzesci, stalowowolski, nizański, mielecki i świętokrzyskiego: sandomierski i staszowski oraz we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie i w Kielcach , powstał raport z badań potencjału kadrowego lokalnych rynków pracy, na próbach osób biernych zawodowo, bezrobotnych i pracujących reprezentatywnych dla poszczególnych powiatów. Wspólny raport „Potencjał

kadrowy rynku pracy pogranicza podkarpacko-świętokrzyskiego” opublikowany został w czerwcu 2018 roku. W odpowiedzi na zdiagnozowany w badaniu problem niskiego poziomu zatrudnialności osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy i długotrwale niepracujących pozostających poza rejestrami PUP, podjęto decyzję o przygotowaniu programu pilotażowego z zakresu aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych w wymiarze ponadlokalnym jako nowej formuły pracy z klientem powiatowego urzędu pracy ukierunkowanej na pozyskanie kadr na potrzeby pracodawców;

Kolejnym innowacyjnym działaniem podjętym przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu, było zaproszenie instytucji samorządowych, instytucji rynku pracy, szkół, uczelni wyższych, instytucji szkoleniowych, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców do współpracy w zakresie Partnerstwa lokalnego na rzecz aktywizacji tarnobrzeskiego rynku pracy. Współdziałanie dotyczy obszaru podejmowania inicjatyw w zakresie promocji zatrudnienia, przedsiębiorczości, wymiany informacji oraz upowszechniania dobrych praktyk mających na celu poprawę sytuacji na tarnobrzeskim rynku pracy. Podpisanie Umowy Partnerstwa Lokalnego sfinalizowano 11 kwietnia 2018 r.

Wraz z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu, z którą w ramach zawartego Porozumienia Urząd od lat ściśle współpracuje na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego regionu Tarnobrzeskiego, pod redakcją naukową Rektora PWSZ Pawła Maciaszczyka, Prorektora Stanisława Lisa oraz Dyrektora Urzędu Teresy Huńka wydane zostały publikacje będące źródłem cennej wiedzy o rynku pracy miasta Tarnobrzeg i powiatu tarnobrzeskiego – „Rynek pracy – uwarunkowania ekonomiczne, prawne i społeczne (2016r.) oraz monografia pt. „Gospodarka i rynek pracy w Tarnobrzeskiem w latach 1867-2016” (2017r.).

c. Inna działalność Urzędu Pracy.

- Współpraca z partnerami rynku pracy, organizacjami pozarządowymi, pozyskiwanie informacji niezbędnych do oceny sytuacji na rynku pracy oraz kierunków rozwoju gosp. na obszarze działania Urzędu, promocja usług i instrumentów realizowanych przez Urząd, w tym: 33 – zawarcie Porozumienia o współpracy partnerskiej na rzecz aktywizacji osób bezdomnych/ podopiecznych Schroniska dla Bezdomnych w Tarnobrzegu oraz podjęcie działań aktywizacyjnych w ramach tego Porozumienia, – publikacja materiałów promocyjnych oraz dotyczących rynku pracy w miesięczniku „Nasze Miasto”.
- Zorganizowanie akcji promocyjnej poświęconej problematyce przeciwdziałania handlowi ludźmi w formie mobilnego punktu pod namiotem przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Tarnobrzegu w dniu 4 września 2020 r.
- Przeprowadzenie we wrześniu 2020 r. w formie Mobilnych Punktów Informacyjnych na terenie gmin powiatu tarnobrzeskiego działań informacyjnych na temat dostępnych form pomocy, świadczonych przez Urząd usług i instrumentów rynku pracy.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjno–promocyjnej w ramach Europejskich Dni Pracodawców w dniach 9-13 listopada 2020 r.
- Udział w pracach zespołu ds. przygotowania Strategii Miasta Tarnobrzega na lata 2021-2027 - przygotowanie propozycji działań Urzędu w ramach ww. Strategii.
- Przeprowadzenie w dniu 02.10.2020 r. badania panelowego „Barometr zawodów”.
- Szkolenia zawodowe umożliwiające zdobycie uprawnień oraz udoskonalenie umiejętności w poszczególnych zawodach. Stanowią możliwość dostosowania swoich kwalifikacji lub kompetencji zawodowych do dynamicznie rozwijającego się rynku pracy. W latach 2015-2020 444 osoby ukończyły szkolenia zrealizowane pod indywidualne zapotrzebowania osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców.
- Studia podyplomowe - dofinansowanie studiów podyplomowych umożliwia pogłębienie wiedzy i zdobycie nowych umiejętności, dzięki czemu osoba poszukująca pracy może zwiększyć swoje szanse na rynku pracy. W latach 2015 – 2020 545 osób ukończyło studia podyplomowe sfinansowane przez PUP.
- Staże - celem stażu jest nabywanie praktycznych umiejętności do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy przez bezrobotnego, bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą. W latach 2015 -2020 umożliwiliśmy zdobycie doświadczeń zawodowych w formie stażu 3673 osobom.
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS)- środki Funduszu Pracy w formie KFS przeznacza się na finansowanie działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców.

Głównym założeniem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań stawianych przez dotychczasowych pracodawców w związku z wyzwaniem nowych technologii. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy ma za zadanie poprawę zarówno pozycji firmy, jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy. Na bazie złożonych przez pracodawców wniosków i zwartych umów kształceniem ustawicznym objętych zostało w latach 2018-2020 ogółem 1211 pracowników i pracodawców. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu, jako jedyny w województwie podkarpackim trzykrotnie wystąpił, otrzymał i wydatkował w pełnym zakresie dodatkowe środki z rezerwy Krajowego Funduszu Szkoleniowego oraz jako jeden z nielicznych Urzędów w Polsce został wyróżniony przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej za wykorzystanie środków KFS w 2019 r.

Dodatkowo Tarnobrzeski Urząd Pracy, jako jedyny w województwie podkarpackim, wystąpił z inicjatywą realizacji programu wynikającego z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy na rzecz wspierania kształcenia ustawicznego między innymi ok. 100 nauczycieli placówek oświatowych w wieku 45 lat i powyżej. Dzięki ukończonym studiom podyplomowym, w głównej mierze z zakresu pracy rewalidacyjnej z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, nauczyciele Ci w 100% utrzymali dotychczasowe zatrudnienie w macierzystych placówkach, a część z nich uzupełniła pensum godzinowe jako nauczyciele wspomagający.

3. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych

Na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzone zostały dwie ankiety dotyczące:

- Programu zatrudnienia oraz aktywizacji tarnobrzeskigo rynku pracy,
- Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie powiatu tarnobrzeskigo.

Obydwe ankiety przeprowadzone zostały w sposób tradycyjny oraz za pomocą metody CAWI. Przeprowadzone badania ankietowe przyczyniły się do szerszego rozpoznania problemów dnia codziennego z jakimi mierzą się mieszkańcy powiatu. Poniżej zaprezentowano wnioski wyciągnięte z analizy badań ankietowych.

1. Z przeprowadzonych badań wynika, że Powiat tarnobrzeski oraz miasto Tarnobrzeg należą do przyjaznych miejsc dla prowadzenia własnej działalności gospodarczej jak i do życia. Jednakże nadal istnieje dużo barier zniechęcających do zakładania nowych przedsiębiorstw lub prowadzących do zamykania obecnie istniejących. Do najważniejszych powodów niesprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej zaliczane są przede wszystkim: wysoki koszt utrzymania w wynajmowanych lokalach, a także kwoty związane z prowadzeniem działalności oraz inne problemy jakie spadają na przedsiębiorców.

2. Duży problem mieszkańcy dostrzegają również z dostępem do nowych miejsc pracy, a za przyczynę tej sytuacji wskazują głównie na niskie wynagrodzenia proponowane przez pracodawców czy oferty niezgodne z oczekiwaniami. Częstym problemem wśród mieszkańców poszukujących zatrudnienia jest ich zdaniem niedostosowany rynek pracy do możliwości pracownika.

3. Ankietowani wskazywali zainteresowanie podnoszeniem swoich kwalifikacji oraz chęć współpracy z jednostkami organizacyjnym w celu poszukiwania pracy. Motywacją dla znalezienia pracy wśród mieszkańców powiatu tarnobrzeskigo jak i miasta Tarnobrzeg jest najczęściej kiepska sytuacja finansowa oraz rodzinna.

4. Największymi problemami z jakimi borykają się mieszkańcy powiatu tarnobrzeskigo zdaniem ankietowanych są problemy z uzależnieniami, a także niepełnosprawność i długotrwałe choroby. Do uzależnień ich zdaniem najczęściej prowadzi niezaradność życiowa oraz bezrobocie, a także indywidualne predyspozycje.

5. Zdaniem mieszkańców jednostki organizacyjne zajmujące się problemami osób uzależnionych powinny przede wszystkim stosować profilaktykę wśród dzieci i młodzieży docierając do nich

z ciekawszą i szerszą ofertą gospodarowania czasu wolnego. Istotnymi działaniami jest również pomoc rodzinom osób uzależnionych, w tym pomoc psychologiczno-terapeutyczna.

6. Dużym problemem z jakim spotykają się osoby niepełnosprawne zamieszkujące powiat tarnobrzeski jest brak odpowiednich ofert pracy i mała ilość zakładów pracy chronionej. Osoby te często mierzą się z problemami wykluczenia i gorszego dostępu do usług medycznych oraz ofert kulturalnych z powodu barier architektonicznych.

7. W sprawach opiekuńczo-wychowawczych mieszkańcy zwracają uwagę również na wzrastający problem agresji wśród osób młodych. Często za przyczynę takiego stanu uważa się zaniedbania ze strony rodziny lub osób sprawujących opiekę, a także szeroki dostęp do używek czy nadużywanie urządzeń elektronicznych.

8. Największe problemy jakie na swojej drodze spotykają osoby starsze to najczęściej choroby wieku starczego i mała liczba placówek wspierająca seniorów. Duży problem stanowią również bariery architektoniczne, izolacja społeczna i coraz częściej występujące przez to problemy natury psychicznej.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jedna z podstawowych metod analizy strategicznej, nazwa pochodzi od angielskich słów **S – strengths** (Silne strony), **W – weaknesses** (Słabe strony), **O – opportunities** (Szanse), **T – threats** (Zagrożenia). Zastosowanie analizy SWOT ma na celu wykorzystanie zgromadzonych informacji do opracowania strategii działania opartej na silnych stronach i szansach przy jednoczesnym eliminowaniu słabych stron i zagrożeń. *Silne strony* czyli uwarunkowania w powiecie, które oceniane są pozytywnie ze względu na możliwość realizacji celów rozwojowych i strategicznych, są wewnętrznym potencjałem powiatu. *Słabe strony* natomiast to negatywna ocena uwarunkowań wewnętrznych, niewykorzystanych przy realizacji celów. *Szanse* określają zjawiska korzystne, które dają perspektywę lepszej przyszłości dla działań podejmowanych przez powiat. *Zagrożenia* stanowią procesy i zjawiska będące przeszkodą niekoniecznie wynikającą z uwarunkowań wewnętrznych, często zależne od procesów zachodzących na wyższym szczeblu.

Poniższa Analiza SWOT opracowana została na podstawie Profilu społeczno-gospodarczego powiatu, szeregu przeprowadzonych analiz w tym wykorzystaniu badania ankietowego wśród mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego, również punkt wyjścia stanowiły materiały pochodzące ze Starostwa Powiatowego w Tarnobrzegu oraz inne dokumenty pomocne przy realizacji zadania, w tym dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego w Rzeszowie. Na podstawie zgromadzonych informacji i potrzeby Strategii Analiza SWOT podzielona została na dwa główne obszary:

1. **Problemy społeczne**
2. **Rynek pracy i bezrobocie**

Tabela.31. Analiza SWOT

Problemy społeczne	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Miejsce przyjazne dla rodzin • Polityka prorodzinna • Programy społeczne • Ośrodki wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami umysłowymi i fizycznymi • Bieżące i efektywne wykorzystywanie środków pomocowych • Kadra specjalistyczna • Organizacje pozarządowe działające na rzecz aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych • Pomoc w usamodzielnieniu się dla dzieci opuszczających pieczę zastępczą 	<ul style="list-style-type: none"> • Duży odsetek problemu uzależnień • Niedostateczna pomoc dla osób starszych • Zbyt mała ilość domów pomocy społecznej • Bariery architektoniczne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami • Mała ilość zakładów pracy chronionej • Brak odpowiednich ofert pracy dla osób niepełnosprawnych • Niedostateczna liczba placówek opiekuńczych dla dzieci • Brak wystarczającej liczby świetlic dla dzieci i młodzieży • Ograniczony dostęp do specjalistów pomocy społecznej • Niedostateczne wsparcie w celu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych ubóstwem
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dotacje szansą na poprawę jakości życia osób starszych • Utworzenie świetlic i miejsc dziennego pobytu dla osób starszych w celu zagospodarowania ich czasu wolnego • Rozwój infrastruktury z uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych • Lepszy dostęp do rehabilitacji i świadczeń medycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Marginalizacja osób starszych i z niepełnosprawnościami • Wzrost liczby osób z problemem uzależnień • Pogłębiające się problemy natury psychicznej wśród osób starszych i z niepełnosprawnościami • Pogłębiające się problemy z agresją wśród młodzieży

<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia specjalistyczne dla kadr pomocy społecznej • Zwiększenie dostępności do poradnictwa terapeutycznego, prawnego i socjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Częstsze sięganie po używki przez młodzież • Izolacja społeczna osób starszych • Niski dostęp do terapii uzależnień
---	---

Rynek pracy i aktywizacja zawodowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie nowych zakładów pracy • Dotacje na tworzenie nowych miejsc pracy, staży i prac interwencyjnych • Tereny inwestycyjne TSSE • Szkolenia zawodowe • Dofinansowanie studiów podyplomowych • Krajowy Fundusz Szkoleniowy • Wsparcie w kształceniu nauczycieli placówek oświatowych • Aktywizacja osób wykluczonych społecznie • Wsparcie przedsiębiorców w ramach tarczy antykryzysowej • Targi pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • Trudna sytuacja na rynku pracy dla młodych matek • Niski poziom wynagrodzeń mieszkańców • Brak perspektyw dla ludzi młodych • Nierównomierny rozwój gospodarczy powiatu • Duży odsetek osób biernych zawodowo • Słaba promocja terenów dla potencjalnych inwestorów • Niedostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy • Brak profesjonalnej kadry i specjalistycznej kadry w szkolnictwie zawodowym i technicznym • Mieszkańcy nastawieni głównie na pomoc instytucjonalną
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Środki zewnętrzne na rozwój przedsiębiorstw • Pozyskiwanie środków zewnętrznych w celach aktywizacji osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębiający się kryzys spowodowany pandemią COVID-19 prowadzący do zamykania przedsiębiorstw • Starzejące się społeczeństwo • Likwidacja miejsc pracy • Emigracja zarobkowa

<ul style="list-style-type: none">• Dostosowanie kwalifikacji zawodowych uczestników rynku pracy do potrzeb przedsiębiorców• Programy dla osób niepełnosprawnych w celu ich aktywizacji• Doskonalenie pracy Powiatowego Urzędu Pracy poprzez podnoszenie kwalifikacji urzędników• Działalność Powiatowego Urzędu Pracy• Wspieranie pracodawców i przedsiębiorców oferujących wysokiej jakości miejsca pracy• Promowanie mobilności, elastyczności zatrudnienia, wykorzystanie nowych technologii• Poszerzanie oferty edukacyjnej, w szczególności rozwój szkolnictwa zawodowego• Rozwój istniejącej strefy ekonomicznej• Promocja samozatrudnienia i wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none">• Wycofywanie się osób bezrobotnych z życia społecznego, zmiany w osobowościach• Bierność osób bezrobotnych• Brak systemu motywacyjnego pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy• Wysokie koszty zatrudnienia pracownika• Występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia na tzw. „czarno”• Niskie kompetencje pracowników i zbyt wysokie oczekiwania zarobkowe
---	--

5. Priorytety, cele strategiczne, kierunki działań

Obszar tematyczny

I. Problemy społeczne

Priorytet I.1. Poprawa sytuacji demograficznej w powiecie

Cel strategiczny: Wsparcie powiatu w kierunku wzrostu populacji i polityka prorodzinna

Kierunek działań:

- Zachęta młodych rodzin do posiadania dzieci poprzez tworzenie placówek opieki nad dzieckiem

- Ulgi dla rodzin wielodzietnych
- Stworzenie ram polityki demograficznej Powiatu zapobiegającej jego wyludnianiu
- Polityka mieszkaniowa – wsparcie samorządów gminnych w zakresie działań zmierzających do zwiększenia liczby mieszkań socjalnych dla rodzin wielodzietnych

Priorytet I.2. Przeciwdziałanie problemom w rodzinie

Cel strategiczny: Poprawa sytuacji rodzin dotkniętych kryzysem i dysfunkcjami, poprzez kompleksowe wsparcie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Kierunek działań:

- Promowanie tworzenia grup samopomocowych rodzin
- Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie
- Prowadzenie działań na rzecz poprawy sytuacji materialnej i życiowej rodzin
- Organizacja warsztatów dla rodziców z zakresu umiejętności wychowawczych
- Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, przemocą w rodzinie, osób niepełnosprawnych, osób będących w kryzysie oraz doskonalenie systemu pieczy zastępczej

Priorytet I.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Cel strategiczny: Poprawa jakości usług z zakresu ochrony zdrowia pomocy społecznej

Kierunek działań:

- Pozyskiwanie środków na zakup lepszego sprzętu dla placówek POZ
- Szkolenia dla personelu medycznego i kadry pomocy społecznej w celu poprawy świadczenia usług
- Zwiększenie kadry medycznej i placówek opieki zdrowotnej na terenie powiatu
- Monitorowanie świadczonych usług z zakresu ochrony zdrowia
- Pozyskiwanie środków w celu organizacji wsparcia usługowego i finansowego dla osób najbardziej potrzebujących, niezdolnych do pracy i dotkniętych niepełnosprawnościami
- Rozwój i promocja ratownictwa medycznego i przedmedycznego, integracja działań oraz realizacja programów edukacji społecznej.

II. Rynek pracy

Priorytet II.1. Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Cel strategiczny: Wsparcie rozwoju istniejących już przedsiębiorstw i pomoc dla nowo

powstających

Kierunek działań:

- Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw na terenie powiatu oraz współpraca instytucji w zakresie wspierania rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości
- Współpraca z organizacjami pracodawców, podmiotami otoczenia biznesu, izbami gospodarczymi w zakresie zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i promocji gospodarczej powiatu
- Wsparcie inwestorów w realizacji inwestycji na terenie powiatu
- Wykorzystanie środków z Krajowego Programu Odnowy na wsparcie podmiotów zatrudniających mieszkańców powiatu
- Rozwój istniejącej sfery ekonomicznej
- Wspieranie innowacji i konkurencyjności firm
- Promocja samozatrudnienia i postaw przedsiębiorczych
- Promowanie wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej
- Finansowanie kształcenia ustawicznego pracodawców i pracowników w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego

Priorytet II.2. Aktywizacja lokalnego rynku pracy

Cel strategiczny: Wzrost zatrudnienia i utrzymanie aktywności zawodowej klientów Powiatowego Urzędu Pracy

Kierunek działań:

- Wsparcie osób bezrobotnych, łagodzenie skutków pozostawania bez zatrudnienia oraz wdrażanie instrumentów i usług rynku pracy
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na szkolenia dla osób bezrobotnych
- Współpraca przy realizacji projektów stażowych i aktywizacyjnych osób młodych i dotkniętych problemem bezrobocia
- Wsparcie aktywności zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami
- Rozwój miejsc pracy chronionej
- Stworzenie Centrum Integracji Społecznej
- Realizowanie projektów i programów związanych z rozwojem kapitału ludzkiego
- Unowocześnienie i rozwój pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego
- Działania aktywizacyjne skierowane do osób bezrobotnych i biernych zawodowo

- Zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji i kompetencji mieszkańców dla potrzeb rynku pracy
- Wspieranie instytucji rynku pracy
- Tworzenie przestrzeni dla rozwoju kreatywności mieszkańców
- Wsparcie osób już zatrudnionych

Priorytet II.3. Zwiększanie świadomości ekonomicznej

Cel strategiczny: Zaangażowanie placówek oświatowych w promowanie edukacji ekonomicznej oraz wsparcie młodzieży w wyborze kierunków zawodowych

Kierunek działań:

- Promowanie wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej
- Wsparcie młodzieży w kierunkach kształcenia powiązanego z kwalifikacjami zawodowymi
- Dostosowanie kierunków kształcenia do rynku pracy
- Poszerzenie oferty edukacyjnej, w szczególności rozwój szkolnictwa zawodowego
- Ścisła współpraca placówek oświatowych z przedsiębiorcami
- Upowszechnianie uczenia się przez całe życie

Priorytet II.4. Kapitał ludzki i włączenie społeczne

Cel strategiczny: Wzrost adaptacyjności mieszkańców na tarnobrzeskim rynku pracy

Kierunek działań:

- Wsparcie w obszarze zatrudnienia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz współpraca z pracodawcami
- Ustawiczne zwiększanie efektywności pracy i oddziaływań służb zatrudnienia poprzez zastosowanie i wykorzystanie dostępnych instrumentów rynku pracy oraz tworzenie nowych programów rynku pracy
- Rozwój współpracy publicznych służb zatrudnienia z instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy
- Dostosowanie kwalifikacji zawodowych uczestników rynku pracy do potrzeb przedsiębiorców/ pracodawców
- Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy, w tym zwiększenie aktywności zawodowej oraz szans na zatrudnienie osób z niepełnosprawnością

6. Wskaźniki realizacji celów strategicznych i kierunków działań

Wskaźniki przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i Programu zatrudnienia i aktywizacji tarnobrzeskiego rynku pracy na lata 2021-2027, będą w kolejnych latach

jej obowiązywania, służyły ocenie skuteczności podejmowanych działań. Zapewniając efektywność wdrażanych rozwiązań opracowana została tabela dla wszystkich wskaźników.

Tabela.32. Wskaźniki realizacji celów strategicznych i kierunków działań.

Obszar tematyczny I: Problemy Społeczne		
Priorytet I.1. Poprawa sytuacji demograficznej w powiecie		
	Kierunki działań	Wskaźniki
<p>Cel strategiczny: Wsparcie powiatu w kierunku wzrostu populacji i polityka prorodzinna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zachęta młodych rodzin do posiadania dzieci poprzez tworzenie placówek opieki nad dzieckiem ➤ Ulgi dla rodzin wielodzietnych ➤ Stworzenie ram polityki demograficznej Powiatu zapobiegającej jego wyludnianiu ➤ Polityka mieszkaniowa – wsparcie samorządów gminnych w zakresie działań zmierzających do zwiększenia liczby mieszkań socjalnych dla rodzin wielodzietnych 	<p>Liczba placówek opieki nad dzieckiem</p> <p>Liczba i kwota ulg dla rodzin wielodzietnych</p> <p>Liczba działań podjętych w ramach polityki demograficznej</p> <p>Liczba działań podjętych wraz samorządami gminnymi w celu zwiększenia liczby mieszkań socjalnych dla rodzin wielodzietnych</p>
Priorytet I.2. Przeciwdziałanie problemom w rodzinie		
	Kierunki działań	Wskaźniki
<p>Cel strategiczny: <i>Poprawa sytuacji rodzin dotkniętych kryzysem i dysfunkcjami, poprzez kompleksowe wsparcie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Promowanie tworzenia grup samopomocowych rodzin ➤ Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie ➤ Prowadzenie działań na rzecz poprawy sytuacji materialnej i życiowej rodzin 	<p>Liczba grup samopomocowych rodzin</p> <p>Liczba udzielonych porad dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie</p> <p>Liczba działań podjętych w ramach poprawy sytuacji</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizacja warsztatów dla rodziców z zakresu umiejętności wychowawczych ➤ Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, przemocą w rodzinie, osób niepełnosprawnych, osób będących w kryzysie oraz doskonalenie systemu pieczy zastępczej 	<p>materialnej i życiowej rodzin</p> <p>Liczba prowadzonych warsztatów dla rodziców</p> <p>Liczba osób i rodzin objętych wsparciem</p>
Priorytet I.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna		
	Kierunki działań	Wskaźniki
<p><i>Cel strategiczny:</i> <i>Poprawa jakości usług z zakresu ochrony zdrowia pomocy społecznej</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pozyskiwanie środków na zakup lepszego sprzętu dla placówek POZ ➤ Szkolenia dla personelu medycznego i kadry pomocy społecznej w celu poprawy świadczenia usług ➤ Zwiększenie kadry medycznej i placówek opieki zdrowotnej na terenie powiatu ➤ Monitorowanie świadczonych usług z zakresu ochrony zdrowia ➤ Pozyskiwanie środków w celu organizacji wsparcia usługowego, finansowego dla osób najbardziej potrzebujących, niezdolnych do pracy i dotkniętych niepełnosprawnościami ➤ Rozwój i promocja ratownictwa medycznego i przedmedycznego, integracja działań oraz realizacja programów edukacji społecznej. 	<p>Kwota pozyskanych środków na zakup sprzętu dla placówek POZ</p> <p>Liczba odbytych szkoleń przez personel medyczny</p> <p>Liczba kadry medycznej i placówek POZ</p> <p>Liczba świadczonych usług z zakresu ochrony zdrowia</p> <p>Kwota pozyskanych środków na świadczenia dla osób potrzebujących wsparcia</p> <p>Liczba działań podjętych w ramach rozwoju i promocji ratownictwa medycznego i przedmedycznego oraz edukacji społecznej</p>

Obszar tematyczny II: Rynek pracy		
Priorytet II.1. Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości		
	Kierunki działań	Wskaźniki
<i>Cel strategiczny: Wsparcie rozwoju istniejących już przedsiębiorstw i pomoc dla nowo powstających</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wsparcie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw na terenie powiatu oraz współpraca instytucji w zakresie wspierania rozwoju innowacyjnej przedsiębiorczości ➤ Współpraca z organizacjami pracodawców, podmiotami otoczenia biznesu, izbami gospodarczymi w zakresie zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i promocji gospodarczej powiatu ➤ Wsparcie inwestorów w realizacji inwestycji na terenie powiatu ➤ Wykorzystanie środków z Krajowego Programu Odnowy na wsparcie podmiotów zatrudniających mieszkańców powiatu ➤ Rozwój istniejącej sfery ekonomicznej ➤ Wsparcie innowacji i konkurencyjności firm 	<p>Liczba działań podejmowanych w zakresie tworzenia i rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pracodawców</p> <p>Opis sposobu wsparcia udzielanego inwestorom na terenie powiatu tarnobrzeskiego</p> <p>Kwota wsparcia ze środków KPO udzielona podmiotom zatrudniającym mieszkańców powiatu</p> <p>Opis podejmowanych działań w kierunku rozwoju istniejącej sfery ekonomicznej</p> <p>Liczba działań podejmowanych w</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Promocja samozatrudnienia i postaw przedsiębiorczych ➤ Promowanie wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej ➤ Finansowanie kształcenia ustawicznego pracodawców i pracowników w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego 	<p>kierunku wsparcia innowacyjności i konkurencyjności firm</p> <p>Liczba działań podjętych w kierunku promocji samozatrudnienia i postaw przedsiębiorczych</p> <p>Opis podejmowanych działań z zakresu promowania prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Kwota przeznaczona na finansowanie kształcenia ustawicznego pracodawców i pracowników w ramach KFS</p>
Priorytet II.2. Aktywizacja lokalnego rynku pracy		
	Kierunki działań	Wskaźniki
<p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p><i>Wzrost zatrudnienia i utrzymanie aktywności zawodowej klientów Powiatowego Urzędu Pracy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wsparcie osób bezrobotnych, łagodzenie skutków pozostawania bez zatrudnienia oraz wdrażanie instrumentów i usług rynku pracy ➤ Pozyskiwanie środków zewnętrznych na szkolenia dla osób bezrobotnych ➤ Współpraca przy realizacji projektów stażowych i aktywizacyjnych osób młodych i dotkniętych problemem bezrobocia 	<p>Opis działań podejmowanych z zakresu wsparcia osób bezrobotnych</p> <p>Kwota pozyskanych środków zewnętrznych na szkolenia dla osób bezrobotnych</p> <p>Opis działań podejmowanych z zakresu współpracy przy realizacji projektów stażowych i aktywizacyjnych</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wsparcie aktywności zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami ➤ Rozwój miejsc pracy chronionej ➤ Stworzenie Centrum Integracji Społecznej ➤ Realizowanie projektów i programów związanych z rozwojem kapitału ludzkiego ➤ Unowocześnienie i rozwój pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego ➤ Działania aktywizacyjne skierowane do osób bezrobotnych i biernych zawodowo ➤ Zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji i kompetencji mieszkańców dla potrzeb rynku pracy 	<p>Liczba udzielonego wsparcia z zakresu aktywności zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Liczba miejsc pracy chronionej</p> <p>Opis realizacji zadania utworzenia Centrum Integracji Społecznej</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów i programów związanych z rozwojem kapitału ludzkiego oraz opis podejmowanych działań</p> <p>Opis podejmowanych działań z zakresu unowocześnienia i rozwoju pośrednictwa pracy oraz poradnictwa zawodowego</p> <p>Liczba działań aktywizacyjnych</p> <p>Opis działań podejmowanych z zakresu zwiększenia potencjału wiedzy, kwalifikacji i kompetencji mieszkańców dla potrzeb rynku pracy</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspieranie instytucji rynku pracy ➤ Tworzenie przestrzeni dla rozwoju kreatywności mieszkańców ➤ Wsparcie osób już zatrudnionych 	<p>Opis działań wspierających instytucje rynku pracy</p> <p>Opis działań z zakresu realizacji zadania tworzenia przestrzeni dla rozwoju kreatywności mieszkańców</p> <p>Opis działań z zakresu udzielanego wsparcia osób już zatrudnionych</p>
<p>Priorytet II.3. Zwiększanie świadomości ekonomicznej</p>		
	<p style="text-align: center;">Kierunki działań</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Promowanie wiedzy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej ➤ Wsparcie młodzieży w kierunkach kształcenia powiązanego z kwalifikacjami zawodowymi 	<p style="text-align: center;">Wskaźniki</p> <p>Opis działań podejmowanych z zakresu promowania prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Opis działań podejmowanych w kierunku wsparcia młodzieży związanego z kształceniem zawodowym</p>
<p><i>Cel strategiczny:</i> <i>Zaangażowanie placówek oświatowych w promowanie edukacji ekonomicznej oraz wsparcie młodzieży w wyborze kierunków zawodowych</i></p>		

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostosowanie kierunków kształcenia do rynku pracy ➤ Poszerzenie oferty edukacyjnej, w szczególności rozwój szkolnictwa zawodowego ➤ Ścisła współpraca placówek oświatowych z przedsiębiorcami ➤ Upowszechnianie uczenia się przez całe życie 	<p>Liczba kierunków kształcenia dostosowanych do rynku pracy</p> <p>Opis oferty edukacyjnej z zakresu szkolnictwa zawodowego</p> <p>Opis podejmowanych działań z zakresu współpracy placówek oświatowych z przedsiębiorcami</p> <p>Opis podejmowanych działań z zakresu promowania nauki przez całe życie</p>
Priorytet II.4. Kapitał ludzki i włączenie społeczne		
	Kierunki działań	Wskaźniki
<p><i>Cel strategiczny:</i> <i>Wzrost adaptacyjności mieszkańców na tarnobrzeskim rynku pracy</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wsparcie w obszarze zatrudnienia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz współpraca z pracodawcami ➤ Ustawiczne zwiększanie efektywności pracy i oddziaływań służb zatrudnienia oraz tworzenie nowych programów rynku pracy ➤ Rozwój współpracy publicznych służb zatrudnienia z instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, organizacjami 	<p>Opis działań podejmowanych z zakresu wsparcia obszaru zatrudnienia</p> <p>Opis podejmowanych działań z zakresu ustawicznego zwiększania efektywności pracy</p> <p>Liczba podejmowanych zadań z zakresu współpracy z instytucjami</p>

	<p>pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostosowanie kwalifikacji zawodowych uczestników rynku pracy do potrzeb przedsiębiorców/ pracodawców, ➤ Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy, w tym zwiększenie aktywności zawodowej oraz szans na zatrudnienie osób z niepełnosprawnością 	<p>ryнку pracy, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy</p> <p>Opis działań podejmowanych w zakresie dostosowania kwalifikacji zawodowych uczestników rynku pracy</p> <p>Liczba podejmowanych działań w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy</p>
--	--	--

7. System wdrażania i monitoringu oraz źródła finansowania

Uwarunkowania gospodarczo-polityczne zobowiązują samorządy do bieżącego wykorzystywania dokumentów strategii oraz wieloletnich planów inwestycyjnych w zarządzaniu wspólnotą samorządową i wdrażaniu jej zasadniczych celów rozwojowych. Organ wykonawczy powinien dążyć do osiągnięcia sukcesywnie tych celów. Narzędziem kontroli realizacji wypracowanych założeń jest system wdrażania i monitoringu strategii. Obok prowadzonego na bieżąco monitoringu proces realizacji Strategii będzie podlegał ewaluacji, przeprowadzonej w połowie czasu trwania strategii do jej oceny częściowej, tak aby w razie problemów dokonać jej modyfikacji i aktualizacji zapisów niemniejszego dokumentu. Głównym celem ewaluacji będzie badanie i ocena procesu wdrażania Strategii z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia.

W sprawozdaniu zawarte byłyby zatem informacje, jakie zadania zostały dotychczas zrealizowane i jakie cele osiągnięte. Do wdrażania poszczególnych celów strategii powinny

zostać wydzielone odpowiednie osoby tworzące zespół zadaniowy ds. wdrażania i monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i Programu zatrudnienia tarnobrzeskiego rynku pracy na lata 2021-2027 składający się z pracowników powiatowej administracji samorządowej, jednostek organizacyjnych, a także przedstawicieli Rady Powiatu. Realizacja Strategii zależy nie tylko od powiatu, ale również od instytucji zewnętrznych, z którymi należy podjąć współpracę w zakresie przygotowywania przez nich sprawozdań bądź ewentualnych wskazań trudności realizacji poszczególnych zadań.

Główne źródła finansowania Strategii:

- Środki własne Powiatu Tarnobrzeskiego pochodzące z budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
- Środki z sektora prywatnego, dostępne w ramach realizowanych przez przedsiębiorstwa przedsięwzięć inwestycyjnych.
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Zewnętrzne środki publiczne, dostępne przede wszystkim w ramach:
 - Polski Ład,
 - Krajowy Plan Odbudowy,
 - Kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe.
- Wykorzystywanie różnych form finansowania – dotacje oraz różnego rodzaju instrumenty finansowe, w tym zwrotne (pożyczki, poręczenia, gwarancje).

Szczegółowe określenie wysokości przeznaczonych środków na realizację zadań strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki powiatu. Założyć można zatem, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej powiatu tarnobrzeskiego, a także będą uwzględniane przy tworzeniu budżetu powiatu na kolejne lata. Źródła finansowania winny być również przedmiotem dogłębnej analizy oceny stopnia jej realizacji. Pojawienie się nowych źródeł lub brak możliwości finansowania zaplanowanych działań mogą być również przesłankami do rozpoczęcia procesu aktualizacji dokumentu.

8. Partnerzy realizacji Strategii

- Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej,
- Narodowy Fundusz Zdrowia,

- Wojewoda Podkarpacki,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Samorząd Województwa Podkarpackiego,
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie,
- samorząd powiatu i samorządy gminne,
- ośrodki pomocy społecznej,
- placówki oświatowe,
- placówki kultury.

9. Wykaz źródeł

1. Strona internetowa Gminy i Miasta Baranów Sandomierski – baranowsandomierski.pl
2. Strona internetowa Gminy i Miasta Nowa Dęba – www.nowadeba.pl
3. Strona internetowa Powiatu Tarnobrzeskiego – www.tarnobrzeski.pl
4. Strona internetowa Gminy Gorzyce - www.gminagorzyce.pl
5. Strona internetowa Gminy Grębów – www.grebow.com.pl
6. <https://www.polskawliczbach.pl/>
7. <https://stat.gov.pl/>
8. <https://podkarpackie.eu/>
9. <https://tarnobrzeg.praca.gov.pl/>

10. <https://www.bip.gov.pl/>
11. <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony>
12. Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu
13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis tabel

Tabela.1. Zasoby mieszkaniowe w powiecie tarnobrzeskim w latach 2015-2018.....	3
Tabela. 2. Żłobki i oddziały żłobkowe w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020....	4
Tabela.3. Wychowanie przedszkolne w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2019.	5
Tabela.4. Szkoły podstawowe w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2019.	6
Tabela.5. Gimnazja w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2019.	7
Tabela.6. Szkoły ponadgimnazjalne w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2019.	8

Tabela.7. Centra kultury, imprezy, uczestnicy imprez, grupy artystyczne, koła/kluby/sekcje w 2020 roku w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego...	9
Tabela.8. Działalność bibliotek w poszczególnych gminach na terenie powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020.	11
Tabela.9. Opieka zdrowotna w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020	12
Tabela.10. Działalność SPZZOZ w Nowej Dębie w roku 2020.....	15
Tabela.11. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie powiatu tarnobrzeskiego na zadania własne i zadania zlecone w latach 2019-2020.	28
Tabela.12. Charakterystyka rodzin i dzieci w nich pozostających w podziale na poszczególne gminy.	29
Tabela.13. Ludność w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.....	43
Tabela.14. Ludność zamieszkująca obszary miejskie i wiejskie powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020.	45
Tabela.15. Ludność w poszczególnych grupach ekonomicznych w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.	45
Tabela.16. Ruch naturalny ludności w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020. ...	47
Tabela.17. Małżeństwa i rozwody w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.....	48
Tabela.18. Migracje w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.	49
Tabela.19. Saldo migracji wewnętrznych w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020.	50
Tabela.20. Saldo migracji zagranicznych w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020.	51
Tabela.21. Rodzaje prowadzonych działalności gospodarczych na terenie miasta Tarnobrzeg w 2020r wg klasyfikacji PKD.	57
Tabela.22. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020, wg płci.	58
Wykres.17. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie tarnobrzeskim wg płci w roku 2020.....	59
Wykres.18. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim wg wykształcenia w roku 2020.....	60
Wykres.19. Stopa bezrobocia w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.....	60
Tabela.23. Bezrobotni zarejestrowani w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2020	61

Wykres.20. Udział procentowy osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w 2020 roku.	61
Tabela.24. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim wg wieku	62
Tabela.25. Osoby pracujące w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w latach 2014-2019.	62
Wykres.21. Osoby pracujące w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w roku 2019.	63
Tabela.26. Osoby pracujące w powiecie tarnobrzeskim wg płci w latach 2014-2019. ...	63
Tabela.27. Bezrobotni zarejestrowani w mieście Tarnobrzeg w latach 2014-2020 wg płci.	64
Wykres.24. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w mieście Tarnobrzeg wg płci w roku 2020	65
Wykres.25. Stopa bezrobocia w mieście Tarnobrzeg w latach 2014-2020 w	65
Tabela. 28. Bezrobotni zarejestrowani w mieście Tarnobrzeg wg wieku w latach 2014-2020	65
Tabela.29. Osoby pracujące w mieście Tarnobrzeg wg płci w latach 2014-2020	66
Tabela.30. Osoby pracujące w mieście Tarnobrzeg wg sektorów ekonomicznych w latach 2014-2019	66
Tabela.31. Analiza SWOT	77
Tabela.32. Wskaźniki realizacji celów strategicznych i kierunków działań.	85

Spis wykresów

Wykres.1. Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych użytkownikom lokali w latach 2014-2019	4
Wykres.2. Liczba imprez i uczestników w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.	10
Wykres.3. Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej w powiecie tarnobrzeskim w latach 2016-2020	23
Wykres.4. Udział procentowy kobiet i mężczyzn w powiecie tarnobrzeskim w 2020 roku.	44
Wykres.5. Ludność w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.	44

Wykres.6. Ludność w poszczególnych grupach ekonomicznych w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020	46
Wykres.7. Prognoza ludności w powiecie tarnobrzeskim na lata 2025-2050.	46
Wykres.8. Prognoza ludności w powiecie tarnobrzeskim na lata 2025-2050.	47
Wykres.9. Saldo migracji w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.	50
Wykres.10. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w powiecie tarnobrzeskim w 2020 roku.	52
Wykres.11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w latach 2014-2020 w powiecie tarnobrzeskim.	52
Wykres.12. Rozkład podmiotów gospodarki narodowej według klas wielkości w powiecie tarnobrzeskim w 2020 roku.	53
Wykres.5. Rodzaje przeważającej działalności gospodarczej.	53
Wykres.14. Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości 2020 rok.	57
Wykres.15. Podmioty gospodarki narodowej wg form prawnych 2020 rok.	57
Wykres.16. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020	59
Wykres.17. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie tarnobrzeskim wg płci w roku 2020.	59
Wykres.18. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie tarnobrzeskim wg wykształcenia w roku 2020.	60
Wykres.19. Stopa bezrobocia w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2020.	60
Wykres.20. Udział procentowy osób bezrobotnych zarejestrowanych w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w 2020 roku.	61
Wykres.21. Osoby pracujące w poszczególnych gminach powiatu tarnobrzeskiego w roku 2019.	63
Wykres.22. Osoby pracujące w powiecie tarnobrzeskim w latach 2014-2019.	63
Wykres.23. Udział procentowy pracujących kobiet i mężczyzn w powiecie tarnobrzeskim w roku 2019.	64

Wykres.24. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w mieście Tarnobrzeg wg płci w roku 2020	65
Wykres.25. Stopa bezrobocia w mieście Tarnobrzeg w latach 2014-2020 w	65
Wykres.26. Udział procentowy pracujących kobiet i mężczyzn w 2020	66